

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาในบทที่ 4 นี้ เป็นการนำเสนอผลการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1-4 ส่วนการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 จะสังเคราะห์และนำเสนอไว้ในบทที่ 5 ดังนั้นการนำเสนอในบทนี้ จึงได้แบ่งเป็น การนำเสนอเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- 1 ข้อมูลทั่วไปของอำเภอเมืองชัย
 - 2 สถานการณ์กองทุนสวัสดิการชุมชน และข้อมูลผู้ยากลำบาก อำเภอเมืองชัย
 - 3 ผลการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความคิดเห็นในการเชื่อมโยงกลุ่ม กองทุนสวัสดิการชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นเครือข่ายระดับ อำเภอ
 - 4 การพัฒนารูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับอำเภอ และรูปแบบการสร้างเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนในการดูแล และจัดสวัสดิการสังคม สำหรับ กลุ่มผู้ยากลำบากในพื้นที่ของอำเภอ เพื่อถวายเป็นราชกุศล 80 พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

ประวัติอำเภอเมืองชัย

อำเภอเมืองชัยเดิมขึ้นกับอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ต่อมาเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2540 ทางราชการได้ประกาศจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอเมืองชัย และในปี 2550 จึงได้ยกฐานะเป็นอำเภอ จนถึงปัจจุบัน

คำขวัญประจำอำเภอ

เมืองเมืองชัย	โบราณ
แดนโครงการ	เมืองสหกรณ์
ถิ่นเก่าก่อน	บุญคุณลาน
แหล่งตำนาน	เลิงไก่โอก

ลักษณะที่ตั้ง

อำเภอเมืองชัยตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ทั้งหมด 137 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ 33 กิโลเมตร พื้นที่รับผิดชอบมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขตอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ดและเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับเขตตำบลชัยภูยา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นอาชีพหลัก พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าว มีการทำนาปีละ 2 ครั้ง และมีการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนเป็นอาชีพเสริม เช่น การทำที่นอนปิคนิค การทำรองเท้าหนัง การทอผ้า พื้นบ้าน (ผ้าเกล็ดเต่า) และการทำอาชีพหาของเก่า ฯลฯ ส่วนการทำปศุสัตว์ โดยมากจะเลี้ยงเพื่อการบริโภคและใช้ในการเกษตร ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะปานกลาง มีรายได้เฉลี่ย 35,000 บาท/ครอบครัว/ปี

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ศาสนา และการศึกษา

ประชาชนมีการรวมกลุ่มกันเป็นหมู่บ้านชนบท การปกครองหมู่บ้านตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนท้องถิ่นเป็นหมู่บ้าน ตำบล มีองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ตำบล ราษฎรมีการรวมกลุ่มกันตามกลุ่มที่ส่งเสริมอาชีพ กลุ่มองค์กรที่ราชการและเอกชนสนับสนุน เช่น กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ ทรกส., กลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน, กลุ่มพัฒนาสตรีและกลุ่มอื่นๆ

ขนบธรรมเนียมประเพณี มีการรักษาไว้และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีตามเทศกาลต่างๆ และฤดูกาล เช่น ประเพณี 12 เดือน มีประเพณีที่ทำเป็นประจำปี คือ ประเพณีบุญคูณลาน

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดจำนวน 47 แห่ง และสำนักสงฆ์ จำนวน 1 แห่ง

ประชาชนสามารถอ่านออกเขียนได้ มีสถานศึกษาในเขตรับผิดชอบ จำนวน 36 แห่ง

ทรัพยากรธรรมชาติ

มีแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน 10 แห่ง มีลำน้ำชีไหลผ่านตำบลเมืองชัยพัฒนา, ตำบลลำชี และลำน้ำป่าไหลผ่านตำบลโนนศิลาเลิง

สถานที่ท่องเที่ยวและนันทนาการ

- โครงการเมืองสหกรณ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ บ้านโนนศิลาเลิง ตำบลโนนศิลาเลิง
- โครงการโขงชีมูล ตั้งอยู่ที่บ้านวังยาง หมู่ที่ 5 ตำบลลำชี
- บึงแวงแหล่งดูนกเป็ดน้ำ ตั้งอยู่ที่บ้านโนนศิลาเลิง ตำบลโนนศิลาเลิง
- หนองเลิงไก่โอก ตั้งอยู่ที่บ้านโนนศิลาเลิง ตำบลโนนศิลาเลิง
- โรงสีพระราชทาน ตั้งอยู่ที่บ้านโนนศิลาเลิง ตำบลโนนศิลาเลิง

ข้อมูลสถานศึกษา อำเภอเมืองชัยมฤคสถานศึกษา ดังนี้

โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน 17 โรง	นักเรียน 2,180 คน
โรงเรียนมัธยมศึกษา	จำนวน 4 โรง	นักเรียน 1,273 คน
ศูนย์อบรมเด็กเล็กก่อนเกณฑ์	จำนวน 23 แห่ง	นักเรียน 568 คน

ข้อมูลด้านสาธารณสุข

อำเภอเมืองชัยไม่มีโรงพยาบาลประจำอำเภอแต่มี โรงพยาบาลที่เป็นแม่ข่ายการให้บริการ(รพ. กมลาไสย) ขนาด 60 เตียง 1 แห่ง

สำนักงานกิ่งอำเภอ 1 แห่ง จนท. 4 คน

สถานีอนามัย 7 แห่ง จนท. 21 คน

อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) 487 คน

ข้อมูลด้านการปกครอง มี 5 ตำบล 48 หมู่บ้าน 5,905 ครัวเรือน ประชากร 27,308 คน อบต. 5 แห่ง

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนหมู่บ้าน ตำบล หลังคาเรือน ประชากรในเขตรับผิดชอบอำเภอเมืองชัย ปี 2550

ลำดับ	ตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน หลังคาเรือน	จำนวนประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
1	โคกสะอาด	12	1,897	4,415	4,265	8,680
2	ลำชี	12	1,491	3,172	3,122	4,294
3	เหล่ากลาง	8	944	2,427	2,240	4,667
4	เมืองชัยพัฒนา	7	784	1,904	1,917	3,821
5	โนนศิลาแดง	9	985	2,412	1,797	4,209
รวม		48	5,905	13,903	13,405	27,308

2 ผลการศึกษาข้อมูลสถานการณ์กองทุนสวัสดิการชุมชน และข้อมูลผู้ยากลำบาก อำเภอเมืองชัย

2.1 ข้อมูลสถานการณ์กองทุนสวัสดิการชุมชน

อำเภอเมืองชัยมีกองทุนสวัสดิการในชุมชน 187 กองทุน ระยะเวลาก่อตั้ง มีตั้งแต่ 1 ปี จนถึงสูงสุด 39 ปี เฉลี่ย 9.5 ปี (S.D = 6.64) โดยพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 6-10 ปี จำนวน 94 กองทุน (ร้อยละ 50.27) รองลงมา 1-5 ปี จำนวน 43 กองทุน (ร้อยละ 22.99) และ 11-15 ปี จำนวน 20 กองทุน (ร้อยละ 10.70) โดยการริเริ่มก่อตั้งส่วนใหญ่เกิดจากคนในชุมชนเป็นผู้ริเริ่ม (ร้อยละ 52.40) รองลงมาเป็นทางราชการแนะนำ (ร้อยละ 36.90)

การจำแนกตามชื่อหรือประเภทกองทุนที่เรียกโดยชุมชนใน 5 ตำบล มี จำนวน 18 ประเภท 39 รายการ เงินกองทุนรวมทั้งอำเภอจำนวน 82,966,795 บาท โดยกองทุนที่มีสมาชิกและทุนมากที่สุดคือกองทุนเงินล้าน ซึ่งมีสมาชิก 6,179 คน มีเงินกองทุน 46,408,103 บาท รองลงมาคือกองทุนกลุ่มออมทรัพย์ สมาชิก 4,901 คน

มีเงินทุน 19,922,902 บาท กองทุนที่ก่อตั้งส่วนใหญ่เป็นกองทุนที่รัฐไปส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดในระยะแรก จุดประสงค์ส่วนใหญ่เป็นสวัสดิการเพื่อการกู้ยืมในการประกอบอาชีพ

เมื่อจำแนกจำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นรายตำบล พบว่า ทั้งอำเภอมีทั้งหมด 187 กองทุน ตำบลที่มีจำนวนกองทุน เรียงจากมากไปน้อยคือ ตำบลโคกสะอาด (48 กองทุน) รองลงมาคือ ตำบลลำชี, ตำบลหนองชัยพัฒนา, ตำบลเหล่ากลาง และตำบลโนนศิลาเดิม (45, 35, 30 และ 29 กองทุน ตามลำดับ) จำนวนเงินของกองทุน เมื่อจำแนกเป็นรายตำบลเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ ตำบลโคกสะอาด, ตำบลโนนศิลาเดิม, ตำบลกุดฆ้องชัย, ตำบลลำชี และตำบลหนองชัยพัฒนา จำนวนเงิน 33,522,764 บาท, 14,879,206 บาท, 12,468,897 บาท 11,319,657 บาท และ 10,776,271 บาท ตามลำดับ

รายละเอียด ดังตารางที่ 3 และ 5

ตารางที่ 3 แสดงระยะเวลาและการริเริ่มก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน

ประเภทการจัดสวัสดิการ	จำนวน (แห่ง) n=187	ร้อยละ
1 ระยะเวลาการก่อตั้งกองทุน		
1-5 ปี	43	22.99
6-10 ปี	94	50.28
11-15 ปี	20	10.71
16-20 ปี	12	6.43
21-25 ปี	14	7.46
26-30 ปี	3	1.60
31 ปี ขึ้นไป	1	0.53
ต่ำสุด 1 ปี		
สูงสุด 39 ปี		
เฉลี่ย 9.5 ปี (S.D = 6.64)		
2. การริเริ่มก่อตั้งกองทุน โดย		
2.1 คนในชุมชน	98	52.40
2.2 หน่วยงานราชการแนะนำ	69	36.90
2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7	3.70
2.4 องค์กรภาคเอกชน	3	1.60
2.5 อื่นๆ	10	5.30

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนกองทุนจำแนกเป็นรายตำบล

ชื่อตำบล	จำนวนกองทุน	จำนวนเงินใน กองทุน
ตำบลลำชี	45	11,319,657
ตำบลหนองชัยพัฒนา	35	10,776,271
ตำบลกุคหนองชัย	30	12,468,897
ตำบลโคกสะอาด	48	33,522,764
ตำบลโนศิลาแดง	29	14,879,206
รวม	187	82,966,795

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนจำแนกตามชื่อ/ประเภทกองทุน

ที่	ชื่อกองทุนสวัสดิการในชุมชน	จำนวน กองทุน (แห่ง)	จำนวน สมาชิก (คน)	จำนวน เงินทุน (บาท)
1	กองทุนเงินล้าน	48	6,179	48,408,103
2	กองทุนสุขภาพ	5	-	580,000
3	กองทุนกลุ่มออมทรัพย์	34	4,901	19,922,902
4	กองทุนหมู่บ้านและศูนย์สาธิตการตลาด	24	1,802	2,070,482
5	กองทุนสงเคราะห์หมู่บ้านสวัสดิการสังคม	17	1,477	349,780
6	กองทุน แก้ไขความยากจน(กข.คจ.)	14	1,054	585,000
7	กองทุนต้นแบบ(SIF)	1	250	1,000,000
8	กองทุนสวัสดิการสำหรับกลุ่มเฉพาะ			
8.1	กลุ่มสตรี	16	580	550,400
8.2	กลุ่มผู้สูงอายุ	3	190	10,000
9	ฅาปนกิจหมู่บ้าน	5	365	131,858
10	กองทุนประปา	6	650	50,000
11	กองทุน CCF (ช่วยเหลือครอบครัวเด็ก ยากจน)	1	-	4,000,000
12	กองทุนมิยาซาวา	1	109	260,000

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชนจำแนกตามชื่อ/ประเภทกองทุน (ต่อ)

ที่	ชื่อกองทุนสวัสดิการในชุมชน	จำนวน กองทุน (แห่ง)	จำนวน สมาชิก (คน)	จำนวน เงินทุน (บาท)
13	กองทุนยา	3	54	6,700
14	กองทุนแพทย์แผนไทย	1	118	20,000
15	กองทุนสุขภาพภิบาล	3	156	463,500
16	ธนาคารข้าว	4	482	699,000
17	กองทุนเพื่อการผลิตและพัฒนาอาชีพ			
17.1	กองทุนปุ๋ยเคมี	3	109	368,215
17.2	กองทุนปุ๋ยชีวภาพ	2	158	608,200
17.3	กองทุนไฟฟ้า	1	45	15,000
17.4	กองทุนผู้ใช้น้ำชลประทาน	1	150	1,500
17.5	กองทุนหมอนซิด	1	-	70,000
17.6	กองทุนกลุ่มเย็บที่นอนชุดปักปัก	1	40	30,000
17.7	กองทุนผลิตภัณฑ์พันธุ์ข้าว	2	55	314,852
17.8	กลุ่มผู้เลี้ยงโค	3	140	95,800
17.9	กลุ่มเลี้ยงสุกร	1	24	100,000
17.10	กองทุนยุงฉาง	2	100	70,000
17.11	กองทุนเศรษฐกิจชุมชน	1	79	70,000
17.12	กองทุนทำของชำร่วย	1	10	50,000
17.13	กองทุนกลุ่มจับแมลง	4	50	69,000
17.14	กองทุนกลุ่มทำปลาร้า	4	40	50,000
17.15	กองทุนกลุ่มทำเสื่อกก	4	75	75,000
17.16	กองทุนกลุ่มทอผ้า	9	91	146,000
17.17	กลุ่มจักสาน	2	35	15,000
17.18	กลุ่มข้าวหอมมะลิชุมชน	1	39	120,000
17.19	กลุ่มแปรรูปอาหาร	5	-	65,000
17.20	กลุ่มเกษตรชาวนา	2	316	175,000
17.21	กลุ่มทำชา	1	16	71,500
18	กองทุนชีวิต	1	-	25,000
รวม		187		82,966,795

2.2 ข้อมูลสถานการณ์ผู้ยากลำบากในชุมชน

ผลการศึกษาผู้ยากลำบากของอำเภอเมืองชัย จำนวน 634 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าชาย โดยเป็นหญิง ร้อยละ 61.99 เป็นชาย ร้อยละ 38.01 อายุต่ำสุด 3 ปี สูงสุด 99 ปี อายุเฉลี่ย 51 ± 22.96 ปี การศึกษาส่วนใหญ่จบ ระดับประถมศึกษาตอนต้น กลุ่มผู้ยากลำบากเมื่อจำแนกผู้ยากลำบากตามประเภท เรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกคือ กลุ่มผู้มีรายได้น้อย 183 คน (ร้อยละ 28.86) รองลงมาคือกลุ่มผู้พิการ จำนวน 180 คน (ร้อยละ 28.39) และ กลุ่มผู้สูงอายุ 148 คน (ร้อยละ 23.34) จำนวนผู้ยากลำบากจำแนกเป็นรายตำบลเรียงจากมากไปน้อย มากที่สุด คือ ตำบลโคกสะอาด 151 คน รองลงมาคือตำบลเมืองชัยพัฒนา 139 คน ตำบลที่มีผู้ยากลำบากน้อยที่สุดคือตำบลเหล่า กลาง 108 คน

รายละเอียดดังตารางที่ 6 และ 7

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลสถานภาพของกลุ่มผู้ยากลำบาก

สถานภาพ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 เพศ			
ชาย		241	38.01
หญิง		393	61.99
2 อายุ			
ต่ำสุด	3 ปี	-	-
สูงสุด	99 ปี	-	-
เฉลี่ย	51.28 ปี (S.D. 22.96)	-	-
3 การศึกษา			
ไม่ได้รับการศึกษา		35	5.5
ประถมศึกษาตอนต้น		386	60.9
ประถมศึกษาตอนปลาย		47	7.4
มัธยมศึกษาตอนต้น		41	6.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย		11	1.7
สูงกว่ามัธยมปลาย		1	0.2

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละผู้ยากลำบากจำแนกตามประเภทเป็นรายตำบล

ที่	ประเภทผู้ยากลำบาก	จำนวนผู้ยากลำบาก (คน)					ร้อยละ
		โคก สะอาด	ลำชี	เหล่า กลาง	หนองชัย พัฒนา	โนน ศิลาเลิง	
1	เด็ก	11	7	16	24	18	76
2	คนพิการ	49	36	27	33	35	180
3	ผู้สูงอายุ	42	39	25	21	21	148
4	ผู้มีรายได้น้อย	40	24	35	44	40	183
5	สตรี	4	0	4	8	4	20
6	HIV/เอดส์	2	3	0	2	2	9
7	ผู้ประสบภัยธรรมชาติ/ อุบัติเหตุ	0	0	0	2	0	2
8	คนเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง	3	2	1	5	5	16
รวม		151	111	108	139	125	634
ร้อยละ		23.82	17.51	17.03	21.92	19.72	100 %

2.3 . การจัดระบบสวัสดิการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.1 ระบบการจัดสวัสดิการของกองทุนในชุมชน

ระบบการจัดสวัสดิการของชุมชนที่ศึกษาครั้งนี้ส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษาระบบสวัสดิการกองทุนที่มีอยู่ในชุมชน จากผลการศึกษาระบบการสวัสดิการในชุมชนของกองทุนประเภทต่างๆ พบว่าโดยส่วนใหญ่มีการจัดระบบสวัสดิการให้สำหรับเฉพาะที่เป็นสมาชิก ส่วนใหญ่จะเป็นวัตถุประสงค์จะเป็นเพื่อการกู้ยืมลงทุนประกอบอาชีพ (ร้อยละ62.6) รองลงมาเป็นการจัดสวัสดิการเพื่อการศึกษา และเพื่อช่วยเหลือการฌาปนกิจศพ (ร้อยละ22.7 และ19.8 ตามลำดับ) ส่วนการจัดสวัสดิการให้กับผู้ยากลำบากในชุมชนทั้งเป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิก มีการจัดให้บ้างแต่น้อยมากได้แก่การจัดสวัสดิการสำหรับเด็ก การช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย เอดส์ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเช่นน้ำท่วม ไฟไหม้บ้าน (ร้อยละ 10.2) รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงประเภทการจัดระบบสวัสดิการของกองทุนในชุมชน

ประเภทการจัดสวัสดิการ	จำนวน (แห่ง) n=187	ร้อยละ
1.การจัดสวัสดิการหรือให้บริการเฉพาะที่เป็นสมาชิกกองทุน		
1.1 การกู้ยืมลงทุนการประกอบอาชีพ	117	62.6
1.2 ฌาปนกิจศพ	37	19.8
1.3 รักษาพยาบาล	13	7.00
1.4 การศึกษา	42	22.7
2. การจัดสวัสดิการให้กับผู้ยากลำบากในชุมชน		
2.1 เด็ก	19	10.2
2.2 พิการ	8	4.3
2.3 ผู้มีรายได้น้อย	14	7.5
2.4 เด็กไร้ที่พึ่ง	6	3.2
2.5 สตรี	6	3.2
2.6 เอดส์	11	5.9
2.7 ผู้ประสบภัยธรรมชาติ/อุบัติเหตุ/อุบัติเหตุ	19	10.2

จากการประเมินศักยภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยภาพรวมพบว่า การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการในชุมชน มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$ S.D. ± 0.62) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าจัดอยู่ระดับมากจำนวน 5 ด้านได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของกองทุน,การบริหารจัดการ, การควบคุม และตรวจสอบและ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ จัดอยู่ระดับปานกลาง 2 ด้านคือ ความร่วมมือภาคีและสร้างเครือข่าย และการพัฒนาองค์กรและการพึ่งตนเอง ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงผลการประเมินระดับศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชน

ด้าน	ระดับศักยภาพ		แปลผล
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของกองทุน	3.93	0.59	มาก
2. การบริหารจัดการ	3.94	0.66	มาก
3. การควบคุม และตรวจสอบ	3.86	0.68	มาก
4 การมีส่วนร่วม	3.81	0.73	มาก
5. การสื่อสารประชาสัมพันธ์	3.74	0.73	มาก
6.ความร่วมมือภาคีและสร้างเครือข่าย	3.11	0.82	ปานกลาง
7.การพัฒนาองค์กรและการพึ่งตนเอง	3.36	0.73	ปานกลาง
รวม	3.64	0.62	มาก

2.3.2 การจัดระบบสวัสดิการทางสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3.2.1 ระดับศักยภาพในการจัดสวัสดิการ

พบว่าศักยภาพการจัดระบบสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยภาพรวมมีศักยภาพในระดับมาก และส่วนใหญ่จัดอยู่ระดับมาก ยกเว้น อบต.เหล่ากลาง จัดอยู่ระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับค่าคะแนนจากมากไปหาน้อย พบว่า อบต.โคกสะอาดมีศักยภาพสูงสุด รองลงมาคือห้องชัยพัฒนา ดังตารางที่ 9 ตารางที่ 9 แสดงระดับศักยภาพการจัดระบบสวัสดิการและการช่วยเหลือผู้ยากลำบาก จำแนกราย อบต.

ชื่อ อบต.	คะแนน	แปลผล
โคกสะอาด	4.40	มาก
ลำชี	3.99	มาก
เหล่ากลาง	3.28	ปานกลาง
ห้องชัยพัฒนา	4.26	มาก
โนนศิลาแลง	3.51	มาก
เฉลี่ย	3.89	มาก

ผลการประเมินศักยภาพของ อบต.ในการจัดระบบสวัสดิการและการช่วยเหลือผู้ยากลำบากในชุมชนเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่จัดอยู่ระดับมาก มีเพียงด้านงบประมาณที่จัดอยู่ระดับปานกลาง โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับคือ ด้านการประสานงานและ ระบบการสนับสนุน ($\bar{X} = 4.40 \pm 0.71$) รองลงมาคือ การจัดทำแผน และ ระบบการจัดสวัสดิการ ($\bar{X} = 4.17 \pm 0.80$ และ $\bar{X} = 3.90 \pm 0.43$ ตามลำดับ) ดังตารางที่ 10 ตารางที่ 10 แสดงระดับศักยภาพในการจัดระบบสวัสดิการและการช่วยเหลือผู้ยากลำบากในชุมชนของ อบต. จำแนกเป็นรายด้าน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1 การจัดทำแผน	4.17	0.80	มาก
2 ระบบข้อมูล	3.84	0.67	มาก
3 ระบบการจัดสวัสดิการ	3.90	0.43	มาก
4 งบประมาณ	3.45	0.65	ปานกลาง
5 การประสานงานและ ระบบการสนับสนุน	4.40	0.71	มาก
6 การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.72	0.61	มาก
7 ระบบการติดตามประเมินผล	3.74	0.62	มาก
รวม	3.89	0.48	มาก

2.3.2.2 การจัดสรรงบประมาณ

การจัดสวัสดิการทางสังคมและการดูแลกลุ่มผู้ยากลำบากในชุมชนของ อบต.ที่ได้จัดสรรงบประมาณการถ่ายโอน จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และการสมทบเพิ่มเติมจาก อบต. จำนวนรวมทั้งสิ้น 2,378 คน โดยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ รองลงมาเป็นผู้พิการ เงินที่จัดสรรให้เป็นลักษณะเบี้ยยังชีพ รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน 11,641,000 บาท โดยเป็นงบที่สมทบ กับงบที่ได้รับการถ่ายโอนจำนวนเท่าๆกัน ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดง จำนวนผู้ได้รับเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบล

ชื่อ อบต.	กลุ่มเป้าหมาย (คน)					งบจัดสรรให้	
	รวม	ผู้สูงอายุ	ผู้พิการ	ผู้ด้อยโอกาส	ผู้ป่วยเอดส์	ปี 2550	
						รับจากถ่ายโอน	อบต.สมทบ
โลกสะอาด	683	421	109	137	16	871,800	2,497,200
ลำชี	328	243	78	-	7	1,134,000	834,000
กุดหม่องชัย	334	292	41	-	1	960,000	290,000
หม่องชัยพัฒนา	505	392	24	83	6	1,566,000	1,400,000
โนนศิลาเลิง	528	431	87	-	10	1,368,000	720,000
						5,899,800	5,741,200
รวม	2,378	1,779	339	220	40	11,641,000	

2.3.2.3 รูปแบบกระบวนการและขั้นตอนการจัดสวัสดิการของ อบต.

รูปแบบการจัดสวัสดิการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมอบเป็นเบี้ยยังชีพให้กับกลุ่มต่างๆ กลุ่มที่ได้รับงบประมาณจากกระทรวงการพัฒนาสังคมฯจะได้รับ 500 บาท แต่ไม่ได้รับทุกเดือนเนื่องจากได้จัดสรรโอนเงินมาเป็นงวด ส่วนที่ได้รับจาก อบต.จะจ่ายประมาณ 200-300 บาท ได้รับทุกเดือน การคัดเลือกผู้ที่ได้รับเบี้ยยังชีพ โดยใช้วิธีการประชาคมจากชุมชน ยกเว้นที่ตำบลโลกสะอาดกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับเบี้ยยังชีพครบทุกคนโดยใช้งบ อบต. สมทบ รูปแบบการจ่ายเบี้ยยังชีพ มีทั้งให้มารับที่ อบต. จ่ายที่ชุมชน รวมทั้งไปจ่ายที่ครัวเรือน ซึ่งการจ่ายที่ครัวเรือนในกรณีที่มารับไม่ได้ ซึ่งจะถือโอกาสไปเยี่ยมยามถามไถ่ ดูแลทุกข์สุข ชาวบ้านจะรู้สึกพอใจมากและทำให้ อบต.รู้ปัญหาและข้อมูลเกี่ยวกับความยากลำบากของประชาชน

ระบบสวัสดิการอื่นๆ ในชุมชนได้จัดระบบสวัสดิการให้กับชุมชน ทั้งเป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินในรูปแบบสวัสดิการต่างๆ ได้แก่ ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) การช่วยเหลือภัยพิบัติ/น้ำท่วม /ภัยแล้ง การจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับตำบล การซ่อมแซม/สร้างบ้านให้กับคนจน/ผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งการ

สนับสนุนประเพณีต่างเช่นวันผู้สูงอายุ และการศึกษาในศูนย์เด็กเล็ก โดยพบว่าที่ อบต. โคกสะอาดตั้งเป็นโรงเรียนอนุบาลระดับตำบลโดยขออนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการและ มีบริการรถรับส่งนักเรียนให้ฟรี ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงการจัดสวัสดิการด้านอื่นๆของอบต.

ชื่อ อบต.	กิจกรรม/งบประมาณสนับสนุน ปีงบประมาณ 2550 (บาท)					
	ระบบ การแพทย์ ฉุกเฉิน	ภัยพิบัติ น้ำท่วม/ภัยแล้ง	กองทุน สุขภาพ	สร้างบ้านให้ผู้ ยากลำบากเพื่อ เฉลิมพระ เกียรติฯ	การ สนับสนุน งาน ประเพณี กีฬาต่างๆ	การศึกษา ในศูนย์ เด็กเล็ก
โคกสะอาด	√	-	-	100,000	√	รร. อนุบาล
ลำชี	√	580,000	100,000	-	√	ศูนย์เด็ก
กุดฆ้องชัย	√	-	-	160,000	√	ศูนย์เด็ก
ฆ้องชัยพัฒนา	√	730,000	100,000	100,000	√	ศูนย์เด็ก
โนนศิลาเดิม	√	√	-	-	√	ศูนย์เด็ก

ซึ่งรูปแบบแนวทางการจัดสวัสดิการในแต่ละประเภทสรุปพอสังเขปได้ดังนี้

ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน

อบต. มีรูปแบบในการบริการดังนี้

- 1.) มีรถร่วมบริการที่ขึ้นทะเบียนกับหน่วยงานสาธารณสุข โดยมีอาสาสมัครกู้ชีพที่ผ่านการอบรมเป็นผู้ให้บริการ
- 2.) การบริการจะให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง กรณีมีการเจ็บป่วยฉุกเฉินประชาชนจะโทรศัพท์ไปที่หมายเลข 1669 เป็นเบอร์ของศูนย์บริการที่โรงพยาบาลกมลาไสย หรือเบอร์ของ อบต. ที่ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบ เมื่อได้รับการแจ้งหน่วยกู้ชีพจะนำรถไปบริการให้ฟรีโดยจัดส่งไปที่โรงพยาบาลกมลาไสย

สวัสดิการการช่วยเหลือภัยพิบัติน้ำท่วม/ภัยแล้ง

มีอบต. 2 แห่งคืออบต.ลำชีกับอบต.ฆ้องชัยพัฒนาจะจัดงบประมาณไว้เพื่อช่วยเหลือพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม ซึ่งประชาชนในพื้นที่ทั้งสองตำบลได้ผลกระทบน้ำท่วมซ้ำซากมามากกว่า 10 ปี การ

จัดสวัสดิการของทั้งสองตำบลจะร่วมกับหน่วยงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด และชลประทานโดยมีการช่วยเหลือดังนี้

- 1.) การแจกถุงยังชีพให้กับประชาชนผู้เดือดร้อน
 - 2.) การจัดหาถุงทรายวางกั้นน้ำ
 - 3.) จัดหาเครื่องสูบน้ำและค่าน้ำมันสูบน้ำระบายออกจากที่นาหรือหมู่บ้านลงลำน้ำชี และเมื่อหลังน้ำลดจะช่วยสูบน้ำเพื่อทำนาปรังให้กับราษฎร
- แต่มีข้อสังเกตว่าในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมมีความเดือดร้อน และความต้องการให้ช่วยเหลือคือ
- 1.) การชดเชยค่าเสียหายน้ำท่วมในปี 2549 ยังไม่ได้รับชดเชย
 - 2.) การชดเชยยังไม่มีหน่วยงานใดที่มาวิเคราะห์ต้นทุนความเสียหายเพื่อจ่ายค่าชดเชยให้เหมาะสม
 - 3.) การช่วยเหลือควรเป็นพันธุ์ข้าวนาปรังหรือนาปี
 - 4.) ทางราชการควรวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้มีการจัดการอย่างเป็นระบบ เช่นการขุดลอกเส้นทางระบายน้ำจากทุ่งโนนเขวาผ่านมาทางคูคั่นาค ให้กว้างและลึกกว่าเดิม เพื่อระบายน้ำลงลำน้ำชี รวมทั้งการปิดเปิดประตูเขื่อนวังยางและเขื่อนยางในลำน้ำชีให้เหมาะสม

กองทุนสุขภาพ

กองทุนสุขภาพเป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้มีการสมทบกองทุนร่วมกันระหว่างกระทรวงสาธารณสุขกับประชาชนในชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นกองทุนในการดำเนินการดูแลสุขภาพประชาชน เช่นการตรวจสุขภาพ วัดความดันโลหิต ตรวจหาเบาหวาน การจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ให้กับสถานีนามัยและอาสาสมัครสาธารณสุข การจัดหาไม้ยาเครื่องพ่นหมอกควันในการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก

สร้างบ้านให้ผู้ยากลำบากเพื่อเฉลิมพระเกียรติฯ

เป็นโครงการที่ทางราชการขอความร่วมมือให้ท้องถิ่นดูแลซ่อมแซมบ้านหรือสร้างบ้านให้กับผู้ยากไร้ โดยให้ผู้นำชุมชนพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายร่วมกับอบต.เป้าหมายอบต.ละประมาณ 2 หลัง ในการซ่อมแซมบ้านหรือสร้างบ้านให้กับผู้ยากไร้ อบต.จะซื้อวัสดุก่อสร้างมาจากนั้นจะร่วมกับชาวบ้านที่มีฝีมือช่างสร้างบ้านให้โดยไม่คิดค่าแรง ทำให้ประหยัดและได้ความสามัคคีความเอื้ออารีต่อกัน

การสนับสนุนงานประเพณีกีฬาต่างๆ

ประเพณีสำคัญที่อบต.ให้การสนับสนุนได้แก่

- 1.วันสงกรานต์ จะพิธีรดน้ำดำหัว ให้กับผู้สูงอายุร่วมกับชาวบ้าน และมีของชำร่วยให้ อันเป็นการธำรงรักษานขนบธรรมเนียมประเพณีไทย โดยอบต.จะสนับสนุนงบประมาณและเป็นเจ้าภาพในการจัดงานให้
- 2.วันเข้าพรรษา อบต.จะซื้อเทียนเข้าพรรษา ไปทอดทำบุญตามวัดต่างๆ
3. งานกีฬา และการออกกำลังกาย อบต.จะเป็นเจ้าภาพในการสนับสนุนการแข่งขันกีฬาเพื่อต่อต้านยาเสพติด ในกลุ่มเยาวชน กีฬาเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีของชาวบ้าน รวมทั้งการสนับสนุนการออกกำลังกายเช่นการจัดเดินแอโรบิก

การศึกษาในศูนย์เด็กเล็ก

มีอบต. 4 แห่ง ที่มีสวัสดิการดูแลศูนย์เด็กเล็กโดยจะจัดสวัสดิการจ้างผู้ดูแลเด็ก ค่าอาหารกลางวันให้เด็ก ส่วนที่อบต. โลกสะอาดเป็นแห่งเดียวที่มีระบบสวัสดิการด้านการศึกษาสำหรับเด็กและเด็กอนุบาลโดยจัดตั้งเป็นโรงเรียนอนุบาลที่ได้รับการอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ กิจกรรมที่จัดสวัสดิการให้กับชุมชนที่สนใจคือ

1.) จัดจ้างครูสอนเด็กเล็ก ประมาณ 9 คน ซึ่งในระยะแรกๆรับครูจากคนในพื้นที่ตำบลมาสอน ต่อมาได้เปิดรับสมัครทั่วไปเพื่อจะได้คัดสรรหรือสรรหาครูที่มีคุณภาพในการสอนและการดูแลเด็ก

2.) จัดรถรับส่งนักเรียนทั้งตำบล โดยบริการรับส่งฟรี

3.) จัดหาอาหารกลางวัน อุปกรณ์การเรียนฟรี ให้กับเด็ก

ซึ่งในกรณีตำบลโลกสะอาดที่มีการจัดสวัสดิการให้กับเด็กด้านการศึกษาที่นอกเหนือจากการได้รับการถ่ายโอนเรื่องศูนย์เด็กเล็ก จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

2.3.3 ผลการประเมินข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับบริการสวัสดิการของกลุ่มผู้ยากลำบาก

2.3.3.1 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการได้รับบริการสวัสดิการ

จากการประเมินข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการ ได้รับบริการสวัสดิการของกลุ่มผู้ยากลำบากต่อระดับการได้รับบริการสวัสดิการ จำนวน 634 คน โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ระดับปานกลาง โดยด้านที่คะแนนเรียงจากมากไปน้อย ข้อที่ได้คะแนน มาก 3 อันดับแรก คือ การได้รับคำปรึกษาแนะนำจากคนในชุมชน ($\bar{X}=3.43\pm0.85$) ความสะดวกในการรับบริการ ($\bar{X}=3.31\pm0.94$) การได้รับ การช่วยเหลือเกื้อกูลจากคนในชุมชน ($\bar{X}=3.27\pm0.95$) ข้อที่มีคะแนนต่ำ 3 อันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็น ปัญหา ความต้องการกับกองทุนสวัสดิการ ($\bar{X}=2.75\pm0.95$) การได้รับการติดตามเยี่ยมเยียนที่บ้านจาก จนท.รัฐหรือ ท้องถิ่น ($\bar{X}=2.77\pm1.12$) . การได้รับการช่วยเหลือของกองทุนในชุมชน ($\bar{X}=2.83\pm1.12$) ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงผลการประเมินความคิดเห็นต่อการได้รับบริการสวัสดิการของผู้ประสบความยากลำบาก

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยง	
		เบน	แปรผล
		มาตรฐาน	
1. การรับรู้เรื่องสิทธิประโยชน์การได้รับสวัสดิการ	3.21	.88	ปานกลาง
2. ความพึงพอใจต่อค่าตอบแทนหรือสวัสดิการที่ได้รับ	3.16	1.03	ปานกลาง
3. ความสะดวกในการรับบริการ	3.31	0.94	ปานกลาง
4. การได้รับการช่วยเหลือของกองทุนในชุมชน	2.83	1.12	ปานกลาง
5. การได้รับ การช่วยเหลือเกื้อกูลจากคนในชุมชน	3.27	0.95	ปานกลาง

ตารางที่ 12 ประเมิน ระดับ ความคิดเห็น ต่อการได้รับบริการสวัสดิการของผู้ประสบความยากลำบาก (ต่อ)

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยง	
		เบน	แปรผล
		มาตรฐาน	
6. การได้รับการช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	2.98	1.10	ปานกลาง
7. การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับท่าน	3.21	0.91	ปานกลาง
8. ความสามารถ ถึงแหล่งทุนในชุมชน	2.88	0.98	ปานกลาง
9. ความมารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตเพื่อการดำรงชีวิต	2.98	0.92	ปานกลาง
10. การได้รับคำปรึกษาแนะนำด้านสวัสดิการจากหน่วยงานราชการ	3.02	1.05	ปานกลาง
11. การได้รับคำปรึกษาแนะนำจาก อบต.	3.09	1.06	ปานกลาง
12. การได้รับคำปรึกษาแนะนำจากคนในชุมชน	3.43	0.85	ปานกลาง
13. ความสามารถในการช่วยเหลือและพึ่งตนเองของผู้ยากลำบาก	3.23	1.01	ปานกลาง
14. การได้รับการติดตามเยี่ยมเยียนที่บ้านจาก จนท.รัฐหรือ ท้องถิ่น	2.77	1.12	ปานกลาง
15. การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็น ปัญหา ความต้องการกับ อบต.หรือหน่วยราชการ	2.84	1.14	ปานกลาง
16. การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็น ปัญหา ความต้องการกับกองทุนสวัสดิการ	2.75	1.07	ปานกลาง
17. ความเสมอภาคของการจัดสวัสดิการให้การช่วยเหลือ	3.11	1.00	ปานกลาง
18. ความเป็นธรรมของการจัดสวัสดิการ/การให้ความช่วยเหลือ	3.16	1.00	ปานกลาง
รวม	3.08	0.67	ปานกลาง

2.3.3.2 ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือของกลุ่มผู้ประสบความยากลำบาก

สภาพปัญหาของผู้ยากลำบาก

จากการสอบถามสภาพปัญหาผู้ยากลำบากพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเงินหนี้สิน (ร้อยละ

ละ 56.03) รองลงมาเป็นสภาพปัญหา สุขภาพ ช่วยเหลือตนเองลำบาก (ร้อยละ23.89) และครอบครัวครัวแตกแยก ขาดคนดูแล ขาดคนอุปการะเลี้ยงดู (ร้อยละ12.26) ซึ่งกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน และผู้สูงอายุ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงสภาพปัญหาของกลุ่มผู้ประสบความยากลำบากในชุมชน

สภาพปัญหาความยากลำบาก	จำนวน	ร้อยละ
1.การเงิน หนี้สิน ไม่มีอาชีพหลัก	265	56.03
2. ปัญหาสุขภาพ ช่วยเหลือตนเองลำบาก	113	23.89
3. ครอบครัวแตกแยก ขาดคนดูแล ขาดคนอุปการะเลี้ยงดู	58	12.26
4. ไม่มีที่ทำกิน	19	4.02
5. ขาดทุนการศึกษาและอุปกรณ์การเรียน	8	1.69
6. ไม่มีที่อยู่อาศัย	7	1.48
7. น้ำท่วมซ้ำซาก	3	0.63
รวม	473	100

ความต้องการความช่วยเหลือ

จากการสอบถามความคิดเห็นความต้องการความช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากซึ่งให้ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการเงินสงเคราะห์ครอบครัว 300 ราย (ร้อยละ 47.32) รองลงมาเป็นให้ช่วยเบี้ยยังชีพ 270ราย (ร้อยละ 42.58) และความต้องการค่าใช้จ่ายเพื่อไปรักษาพยาบาล จำนวน 108 ราย (ร้อยละ17.03) ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงความต้องการความช่วยเหลือของกลุ่มผู้ยากลำบาก

ความต้องการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
n= 634		
1. เงินช่วยเหลือครอบครัวเพื่อประกอบอาชีพเสริม	300	47.32
2. เบี้ยยังชีพรายเดือน	270	42.58
3. ค่าใช้จ่ายไปรับการรักษา	108	17.03
4. การช่วยเหลือผู้พิการ	27	4.26
5. การส่งต่อเข้ารับการรักษาพยาบาล	21	3.31
6. การช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์	4	0.63
7. ให้ตามหาญาติ	1	0.16

2.3.3.3 สภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มผู้ประสบความยากลำบาก

1. ข้อคิดเห็นกรณีกลุ่มผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์

รายที่ 1 เป็นหญิง อายุ 29 ปี มีบุตร 1 คนอายุ 10 ปี

1.) ประวัติการเจ็บป่วย

เริ่มแต่งงานเมื่ออายุ 15 ปี (ประมาณปี 2536) สามีทำงานที่ทำการไปรษณีย์ จากนั้นตั้งครรภ์ และมีบุตร 1 คน เมื่อบุตรอายุได้ 1 ปี 8 เดือน สามีได้เสียชีวิตลงตอนนั้นทราบเพียงว่าสามีเสียชีวิตด้วยโรคตับ ต่อมาในปี 2540 ได้ล้มป่วยลง โดยมีอาการข้อศอก หดศอก จึงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ หลังจากแพทย์ได้ตรวจวินิจฉัยแล้วบอกกับตนว่าตนติดเชื้อ HIV และได้นอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล 16 วัน ซึ่งตนเองได้นำบุตรมาตรวจด้วยแต่ไม่พบ จากการสันนิษฐานอาจเนื่องมาจากสามีเพราะสามีชอบดื่มสุราและเที่ยวผู้หญิงในช่วงที่ตนคลอดบุตรใหม่สามีไปเที่ยวที่ขอนแก่นจึงคิดว่าน่าจะติดเชื้อมาช่วงนั้น จากนั้นก็ไม่ได้เจ็บป่วยใดๆอีก หลังจากทำใจอยู่นานจึงได้ไปทำงานที่กรุงเทพฯ โดยไม่ได้รับยาใดๆ ต่อมาในปีที่ 7 ได้ล้มป่วยอีกครั้งด้วยอาการตาพร่ามัว มองไม่เห็น ขยับตัวได้ แต่รู้สึกตัวดี พุดคุยได้ จึงเริ่มรับยา (5 เมษายน 2547) มาจนถึงปัจจุบัน

2.) สภาพปัญหาการดำเนินชีวิต

ไม่มีงานทำ ขาดรายได้ เนื่องจากไม่สามารถประกอบอาชีพที่มั่นคงได้ เพราะไม่รู้ว่าจะอาการเจ็บป่วยของตนเองจะเกิดขึ้นเมื่อใด

3.) ความสัมพันธ์กับชุมชน

ใน 1 – 2 ปี แรกการดำรงชีวิตด้วยความยากลำบากเนื่องจากสังคมไม่ยอมรับต่อมาตนเองได้เปิดเผยตนเองและร่วมกิจกรรมของสังคมจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

4.) การเข้าถึงบริการและระบบสวัสดิการ

(1.) กลุ่มเพื่อนช่วยเหลือ โดยมีการจัดสวัสดิการให้ ดังต่อไปนี้

- การจ่ายยาให้รับประทาน
- การให้ค่าเดินทางและค่าอาหารในวันที่ไปรับยา จำนวน 50 บาท/ครั้ง
- การสนับสนุนให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

(2.) องค์การบริหารงานส่วนตำบล ให้ค่ายังชีพเดือนละ 500 บาท

5.) ระดับความพึงพอใจกับระบบสวัสดิการ

มีความพึงพอใจในระบบที่มีอยู่แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาตนเองได้ทั้งหมด

6.) การมีส่วนร่วมในกองทุนและระบบสวัสดิการในชุมชน

เห็นว่าควรมีภาครัฐ องค์กร หรือตัวแทนกลุ่มต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

7.) ความต้องการระบบสวัสดิการ

ต้องการจัดให้มีทุนการศึกษาสำหรับบุตรอย่างน้อยการศึกษาระดับมัธยม เนื่องจากตนเองไม่รู้ว่าจะอยู่ได้แค่ไหนแต่บุตรของตนนั้นต้องดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอีกนาน ถ้าไม่ได้ก็ขอทุนในการทำโรงเห็ดเพื่อว่าเมื่อตนจากไปบุตรของตนจะได้มีอาชีพทำกินต่อไป สำหรับหน่วยงานและวิธีการนั้นจะเป็นหน่วยงานไหนวิธีการใดตนก็ยินดีขอเพียงมีการให้สวัสดิการ

8.) ข้อคิดเห็นการจัดตั้งกองทุนเครือข่ายสวัสดิการและกองทุนช่วยเหลือผู้ยากลำบากระดับอำเภอ

ตนเห็นด้วย เพราะความช่วยเหลือน่าจะเต็มเม็ดเต็มหน่วยมากกว่า สำหรับหน่วยงานรับผิดชอบนั้นตนคิดว่าน่าจะมีการบริหารจัดการในรูปของกรรมการ โดยมีตัวแทนจากภาครัฐ องค์กรและกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่น

รายที่ 2 เป็นหญิง อายุ 33 ปี

1.) ประวัติการเจ็บป่วย

เริ่มแต่งงานเมื่ออายุ 23 ปี (ประมาณปี 2540) สามีทำงานด้วยกันที่กรุงเทพฯ จากนั้น 1 ปี จึงตั้งครรภ์ระหว่างที่ตั้งครรภ์นั้นแพทย์ที่โรงพยาบาลได้บอกให้สามีมารตรวจเลือดด้วยแล้วแพทย์ก็บอกว่าตนเองและสามีติดเชื้อ HIV แต่ลูกในท้องยังไม่ทราบว่าจะติดเชื้อหรือไม่ แต่โอกาสที่จะติดเชื้อ คือประมาณร้อยละ 70 ในตอนนั้นตนตัดสินใจเอาลูกไว้ ด้วยความคิดที่ว่าลูกจะต้องไม่ได้รับเชื้อ เนื่องจากในช่วงที่ตั้งครรภ์ใหม่สามีมักไปดื่มสุราและไปเที่ยวกับเพื่อน ตนจึงคิดว่าน่าจะติดเชื้อในช่วงนั้น (หลังตั้งครรภ์) และเมื่อคลอดบุตรก็พบว่าไม่มีเชื้อ HIV ต่อมาในปี 2543 สามีของตนได้เสียชีวิตลง และตนเองก็เริ่มมีอาการผิดปกติคือเกิดอาการขาอ่อนแรง จึงเริ่มไปรับยาเมื่อปี 2544 ตามโครงการวิจัยต้านไวรัส ที่โรงพยาบาลศรีนครินทร์ แต่ต้องเสียค่าเดินทางไปครั้งละ 500 บาท จึงแบกรับค่าใช้จ่ายไม่ไหว ต่อมาจึงกลับมารับยาที่โรงพยาบาลกมลลาไสยจนถึงปัจจุบัน

2.) สภาพปัญหาการดำเนินชีวิต

ไม่มีงานทำ ขาดรายได้ เนื่องจากเดิมมีอาชีพตัดผ้าแต่ในปัจจุบันไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เพราะอาการขาอ่อนแรงของตนเองจะมีอาการเมื่อเริ่มทำงานหนัก

3.) ความสัมพันธ์กับชุมชน

ใน 1-2 ปี แรกการดำรงชีวิตด้วยความยากลำบากเนื่องจากสังคมไม่ยอมรับต่อมาตนเองได้เปิดเผยตนเองและร่วมกิจกรรมของสังคมจนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

4.) การเข้าถึงบริการและระบบสวัสดิการ

(1.) กลุ่มเพื่อนช่วยเหลือ โดยมีการจัดสวัสดิการให้ ดังต่อไปนี้

- การจ่ายยาให้รับประทาน
- การให้ค่าเดินทางและค่าอาหารในวันที่ไปรับยา จำนวน 50 บาท/ครั้ง
- การสนับสนุนให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

(2.) องค์กรบริหารงานส่วนตำบล ให้ค่ายังชีพเดือนละ 500 บาท

5.) ระดับความพึงพอใจกับระบบสวัสดิการ

ตนเองมีความพึงพอใจใน แต่ยังห่วงครอบครัวโดยเฉพาะบุตรเพราะเมื่อสิ้นตัวเองไป ก็กลัวว่าบุตรจะไม่มีสวัสดิการใดๆมารองรับ

6.) การมีส่วนร่วมในกองทุนและระบบสวัสดิการในชุมชน

เห็นว่าควรมีภาครัฐ องค์กร หรือตัวแทนกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

7.) ความต้องการระบบสวัสดิการ

ต้องการจัดให้มีทุนการศึกษาสำหรับบุตรอย่างน้อยการศึกษากาบักับ และควรจัดสวัสดิการให้ตั้งแต่ตอนนี้เพราะตอนนี้ตนก็ไม่สามารถหารายได้มาจุนเจือครอบครัวได้แล้ว สำหรับหน่วยงานและวิธีการนั้นจะเป็นหน่วยงานไหนวิธีการใดตนก็ยินดีขอเพียงมีการให้สวัสดิการ

8.) ข้อคิดเห็นการจัดตั้งกองทุนเครือข่ายสวัสดิการและกองทุนช่วยเหลือผู้ยากลำบากระดับอำเภอ

ตนเห็นด้วย เพราะความช่วยเหลือน่าจะเต็มเม็ดเต็มหน่วยมากกว่าและความเล็งเห็นการให้สวัสดิการกับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสาเหตุต่างๆด้วย สำหรับหน่วยงานรับผิดชอบนั้นตนคิดว่าน่าจะมีการบริหารจัดการในรูปแบบของกรรมการโดยมีตัวแทนจากภาครัฐ องค์กรและกลุ่มต่างๆในท้องถิ่น

2. ข้อคิดเห็นกรณีกลุ่มสตรี ที่ประสบความยากลำบาก

กลุ่มที่สัมภาษณ์ กลุ่มสตรี บ้านสีสุก หมู่ที่ 3 ตำบลโนนศิลาแลง อำเภอหนองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์
วันที่สัมภาษณ์ 18 มิถุนายน 2550

ประเด็น

1. ภูมิหลัง ก่อนประสบความยากลำบาก

บ้านสีสุกเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบ เป็นหมู่บ้านเก่า มีอายุ 100 กว่าปีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่นา ชาวบ้านมีอาชีพหลักคือการทำนา อาชีพรองคือการซื้อขายของเก่า ประชากรได้มีการเพิ่มมากขึ้นมีการขยายครอบครัวมากขึ้นแต่ จำนวนพื้นที่ทำกินไม่ได้ขยายเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร มีการแบ่งที่นาให้กับบุตรหลาน ทำให้จำนวนที่นาต่อครอบครัวลดลง

2. สาเหตุการเข้าสู่วิถีชีวิตความยากลำบากในปัจจุบัน

2.1 มีที่ดินทำกินจำนวนน้อย ผลผลิตข้าวที่ได้ไม่พอกับการบริโภคในแต่ละปี(มีที่นา 1-5 ไร่)

2.2 ต้นทุนในการทำนาเพิ่มสูงขึ้น (ประมาณ 2,000 บาทต่อไร่ ได้ผลผลิตต่อไร่มูลค่าประมาณ 3,000 บาท)

2.3 บางรายขายที่นา จึงทำให้ไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีแต่ไม่พอเพียงในการประกอบอาชีพ

2.3 มีรายได้น้อยไม่พอเพียงต่อการครองชีพ

2.4 มีหนี้สิน กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน(เงินล้าน)

3. สภาพปัญหาการดำเนินชีวิตปัจจุบัน ความยากลำบากที่มีการกระทบต่อการดำเนินชีวิต

3.1 มีรายได้น้อย ไม่พอเพียงต่อการครองชีพ

4. ความสัมพันธ์กับสังคม ชุมชน การเมืองท้องถิ่น

- 4.1 มีการเข้าร่วมงานบุญประเพณีต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ร่วมงานวัด
- 4.2 มีการเข้าร่วมประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน
5. การเข้าถึงปัจจัยการผลิตเพื่อการยังชีพของตัวเองและครอบครัว
 - 5.1 เงินกองทุนหมู่บ้าน (กองทุนเงินล้าน)
6. การเข้าถึงบริการระบบสวัสดิการ
 - 6.1 แหล่งทุนที่เข้าถึงและเข้าไม่ถึง
 - กองทุนหมู่บ้าน
 - 6.2 ความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิประโยชน์ของตนเอง รู้เฉพาะสิทธิการได้เบี้ยยังชีพคนชรา จากการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐทางวิทยุ ทางโทรทัศน์
 - 6.3 ระบบสวัสดิการที่ได้รับปัจจุบันได้รับ เงินเบี้ยยังชีพ จำนวนเดือนละ 200 บาทต่อคน ของขวัญวันผู้สูงอายุ จากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
 - 6.4 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การบริการและระบบสวัสดิการ ช่องทางที่รับรู้ ได้แก่
 - ทางหอกระข่าวของหมู่บ้าน
 - จากที่ประชุมหมู่บ้าน
 - จากเพื่อนบ้าน
 - 6.5 ความเหมาะสมระบบสวัสดิการที่ได้รับกับสภาพปัญหาความลำบาก เห็นว่ายังไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอ เพราะน้อยไป ให้เพิ่มค่าครองชีพมากกว่านี้
 - 6.6 การได้รับคำปรึกษาการบรรเทา แก้ไขปัญหาความยากลำบาก ยังไม่มีหน่วยงานที่จะให้บริการคำปรึกษา
 - 6.7 ความพึงพอใจการได้รับสวัสดิการในปัจจุบันพึงพอใจในระดับปานกลาง
7. กองทุนและระบบสวัสดิการในชุมชน ควรให้ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ กองทุน เพราะจะทำให้มีความยุติธรรมในการบริหาร
8. ข้อเสนอความต้องการระบบสวัสดิการตามสภาพความยากลำบากที่เป็นอยู่ ไม่มีข้อเสนอความต้องการ เพราะคิดว่าเป็นอยู่ทุกวันนี้ก็พอเพียงแล้ว
9. ความต้องการให้เกิดกองทุนเครือข่าย มีความต้องการให้เกิดกองทุนเครือข่ายระดับอำเภอ ให้มีคณะกรรมการเข้ามาบริหารกองทุนรับผิดชอบในการดำเนินการ

3. ข้อคิดเห็นกรณีผู้ประสบความยากลำบากปัญหากลุ่ม ผู้พิการ

กลุ่มผู้ยากลำบาก บ้านสีสุก หมู่ที่ 3 ตำบลโนนศิลาเลิง อำเภอน้อยชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

วันที่สัมภาษณ์ 18 มิถุนายน 2550

ประเด็น

1. ภูมิหลัง ก่อนประสบความยากลำบาก

บ้านสีสุกเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบ เป็นหมู่บ้านเก่า มีอายุ 100 กว่าปีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่นา ชาวบ้านมีอาชีพหลักคือการทำนา อาชีพรองคือการซื้อขายของเก่า ประชากรได้มีการเพิ่มมากขึ้นมีการขยายครอบครัวมากขึ้นแต่ จำนวนพื้นที่ทำกินไม่ได้ขยายเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร มีการแบ่งที่นาให้กับบุตรหลาน ทำให้จำนวนที่นาต่อครอบครัวลดลง

2. สาเหตุการเข้าสู่วิถีชีวิตความยากลำบากในปัจจุบัน

รายที่ 1 พิกการทางร่างกาย เนื่องจากป่วยไม่มีแรง ปวดตามกล้ามเนื้อ ขาลิบ ทำให้เดินไม่ได้ ซึ่งผู้พิการคิดว่าเกิดจากกรรมพันธุ์เพราะ แม่และพี่สาวก็ป่วยและพิการในลักษณะเดียวกัน พิกการได้ 6 ปีแล้ว ขณะนี้ อายุ 53 ปี

รายที่ 2 พิกการทางร่างกาย และพิกการทางการพูดการฟัง แขนขาลิบ ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ พิกการมาตั้งแต่กำเนิด (คลอดก่อนกำหนด คลอดเมื่ออายุ 7 เดือน)ขณะนี้อายุ 6 ปี ต้องมีผู้ดูแลตลอดเวลา

รายที่ 2 พิกการทางร่างกาย ร่างการซิกซายไม่มีความรู้สึก พูดไม่ได้ สาเหตุจากการป่วยกะทันหัน เริ่มแรกอาเจียน วิงเวียน หมดสติไม่รู้สึกตัวอยู่ 4 ก็น เส้นเลือดอุดตันในสมอง

3. สภาพปัญหาการดำเนินชีวิตปัจจุบัน ความยากลำบากที่มีการกระทบต่อการดำเนินชีวิต

ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องมีผู้ช่วยเหลือ

4. ความสัมพันธ์กับสังคม ชุมชน การเมืองท้องถิ่น ไม่มีปัญหาอะไร

5. การเข้าถึงบริการระบบสวัสดิการ

ไม่มีปัญหาการเข้าถึงระบบสวัสดิการ ทั้งชุมชน ท้องถิ่น รวมทั้งเครือข่ายก็ดูแลดี โดยได้รับ เงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนพิการ จำนวนเดือนละ 200 บาทต่อคน จากองค์การบริหารส่วนตำบลโนนศิลาเลิง(อบต.) สำหรับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การบริการและระบบสวัสดิการ ช่องทางที่รับรู้ จาก ทางหอกระข่าวของหมู่บ้าน รวมทั้งจากญาติและเพื่อนบ้าน

ระบบสวัสดิการที่ได้รับกับสภาพปัญหาความลำบาก เห็นว่ายังไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอ เพราะน้อยไป ให้เพิ่มเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพมากกว่านี้ ในการได้รับคำปรึกษาการบรรเทา แก้ไขปัญหาความยากลำบาก ได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล แต่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ สำหรับความพึงพอใจ การได้รับสวัสดิการในปัจจุบันพึงพอใจในระดับปานกลาง

6. กองทุนและระบบสวัสดิการในชุมชนเห็นว่า ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ กองทุน เพราะจะทำให้มีความยุติธรรมในการบริหาร สำหรับความต้องการของคนพิการ บางรายต้องการรถเข็น สำหรับคนพิการ

3 ข้อคิดเห็นกรณีผู้ประสบความยากลำบากปัญหา กลุ่มผู้มีรายได้น้อย

กลุ่มผู้ยากลำบาก บ้านเหล่าแดง หมู่ที่ 7 ตำบลหนองชัยพัฒนา อำเภอน้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์

วันที่สัมภาษณ์ 22 มิถุนายน 2550

ประเด็น

1. ภูมิหลังก่อนประสบปัญหาความยากลำบาก
 - เป็นประชาชนที่ประกอบอาชีพทำนา ไม่มีอาชีพเสริมอย่างอื่น พื้นที่นาไม่มากนักน้อยไร่ ได้ผลผลิตข้าวเพียงแต่พอกินในแต่ละปี ไม่เหลือพอที่จะขาย ทำให้ขาดรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในครอบครัว
2. สาเหตุการเข้าสู่วิถีชีวิตความยากลำบากในปัจจุบัน ในแต่ละรายมีหลายสาเหตุของปัญหาดังนี้
 - พ่อแม่เสียชีวิต ตั้งแต่เยาว์วัย
 - พ่อหรือแม่เสียชีวิตตั้งแต่ยังเป็นเด็ก แล้วพ่อหรือแม่ก็ไปมีครอบครัวใหม่
 - ยังอยู่ในวัยศึกษา
 - ไม่มีอาชีพที่จะทำให้เกิดรายได้
 - ขาดความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ
 - ทุนการผลิตในการทำนาสูง เช่น ปุ๋ยมีราคาสูงขึ้น
3. สภาพปัญหาการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ประสบความยากลำบากในเรื่องที่กระทบต่อการดำรงชีวิตต่อตัวเองและครอบครัว
 - เลี้ยงดูหลานที่พ่อแม่ตายจากไป หรือพ่อหรือแม่หนีไปมีครอบครัวใหม่
 - เลี้ยงดูหลานที่ถูกยิงแล้วทำให้พิการทางสติปัญญา แม่ก็หนีไปอยู่กับสามีอีกบ้านหลังอื่นไม่มาดูแลเลี้ยงดูลูก
 - มีอายุมากประกอบอาชีพไม่ได้ทำให้ไม่มีรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในครอบครัว
 - มีหนี้สินจากกองทุนหมู่บ้าน
4. ความสัมพันธ์กับสังคม ชุมชน ระบบโครงสร้างการเมืองท้องถิ่น
 - มีการไปร่วมงานบุญต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ไปวัดทำบุญตักบาตร

5. การเข้าถึงปัจจัยการผลิตเพื่อการดำรงชีพ

- มีการกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน(กองทุนเงินล้าน) ประมาณร้อยละ 80 โดยนำมาใช้จ่ายในครอบครัว ซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค ไม่ได้นำไปประกอบอาชีพที่จะทำให้เกิดรายได้ จึงทำให้ไม่มีเงินส่งคืนกองทุน จำเป็นต้องไปกู้ยืมเงินจากนายทุนเงิน นำมาชำระหนี้โดยเสียดอกเบี้ยค่อนข้างสูงเพื่อนำไปชำระให้กองทุนเพื่อจะมีโอกาสยืมต่อ

6. การเข้าถึงบริการระบบสวัสดิการ

6.1 แหล่งเงินทุนที่เข้าถึงและที่เข้าไม่ถึง

- เข้าถึง เงินกองทุนหมู่บ้าน (เงินล้าน)
- เข้าไม่ถึง สหกรณ์ ธกส. เพราะไม่ได้เป็นสมาชิกและมีฐานะยากจน

6.2 ความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิประโยชน์ของตนเอง

- มีการรู้ถึงสิทธิประโยชน์ของตนเอง จากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน จากเพื่อนบ้าน

6.3 ระบบสวัสดิการที่ได้รับปัจจุบันเป็นอะไร จากหน่วยงานไหน

ได้รับ เบี้ยยังชีพคนชรา คนละ 300 บาทต่อเดือนจาก อบต. คนละ 500 บาทต่อเดือนจาก อบจ.

6.4 การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การบริการและระบบสวัสดิการ ช่องทางที่รับรู้จากหอกระจายข่าวหมู่บ้าน

6.5 ระบบสวัสดิการที่ได้รับกับสภาพปัญหาความยากลำบากเหมาะสม เห็นว่า ไม่เพียงพอ เพราะได้น้อยไปควรจะได้มากกว่านี้ เช่นค่าเบี้ยยังชีพคนชรา คนพิการควรจะได้ครบทุกคนและมากกว่านี้และควรจะมีสวัสดิการด้านทุนการศึกษาบุตรหลาน ผู้ยากลำบากบางคนไม่ได้รับถึงจะเป็นผู้สูงอายุ เพราะมีผู้สูงอายุมากกว่าเงินสวัสดิการที่ได้รับจัดสรร

6.6 การได้รับคำปรึกษาการบรรเทาแก้ไขปัญหาความยากลำบาก พบว่ายังไม่มีหน่วยงานใดที่จัดให้บริการคำปรึกษา ต้องการได้รับคำปรึกษาจากหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น เช่น อบต

6.7 ความพึงพอใจการได้รับสวัสดิการในปัจจุบันพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

7. ข้อคิดเห็นต่อกองทุนและระบบสวัสดิการในชุมชน เห็นว่าประชาชนควรมีส่วนร่วมในการบริหารในการจัดสวัสดิการ โดยมีส่วนร่วมในการลงประชามติในการพิจารณาตัดสิน ผู้ที่จะได้รับเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพคนชราและคนพิการ

8. ความต้องการระบบสวัสดิการ ตามสภาพความยากลำบากที่เป็นอยู่ มีความต้องการให้มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจาก เดือนละ 300 บาท เป็น 500 บาท ต้องการให้มีทุนการศึกษาบุตรผู้ยากลำบากสำหรับเด็กกำพร้าที่มีฐานะยากจน โดยการสงเคราะห์เงินให้ จากหน่วยงานที่รับผิดชอบเช่น อบต.

9. ความต้องการให้เกิดกองทุนเครือข่าย ต้องการให้เกิดกองทุนสวัสดิการสำหรับช่วยเหลือชุมชน มีกองทุนใหญ่ระดับอำเภอ และควรให้ อบต.เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ เพราะเป็นหน่วยงานใกล้ชิดกับประชาชน

สรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ยากลำบาก มีดังนี้

1. สาเหตุความยากลำบากมาจากปัจจัยทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ความเจ็บป่วย เป็นภาวะที่ผู้ยากลำบากไม่สามารถควบคุมได้
2. การเผชิญปัญหาและการดำรงชีวิตหากมีญาติหรือครอบครัวดูแลปัญหาจะได้รับการแก้ไขหรือบรรเทาเบาบางได้ แต่หากขาดญาติหรือครอบครัวปัญหาค่าดำรงชีวิตอยู่อย่างลำบากทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
3. การเข้าถึงบริการรวมทั้งสวัสดิการส่วนใหญ่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดูแลเรื่องเบี้ยยังชีพแต่ยังไม่ใช่ทางออกหรือวิธีแก้ไขปัญหาค่าดำรงชีวิตได้ตรง เนื่องจากโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุนกลุ่มนี้จะมีโอกาสน้อย เนื่องจากขาดหน่วยงานหรือองค์กรรัฐ รวมทั้งท้องถิ่นที่จะให้บริการคำปรึกษา แก้ไขปัญหาค่าดำรงชีวิตได้ตรงประเด็น เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้
4. กระบวนการจัดสวัสดิการควรให้ประชาชนรวมทั้งตัวแทนกลุ่มผู้ยากลำบากมีโอกาสหรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วย
5. การจัดตั้งเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนควรมีมีกองทุนใหญ่ระดับอำเภอ ส่วนการดำเนินงานให้มีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ ประชาชน เอกชนและท้องถิ่น

3 ผลการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความคิดเห็นในการเชื่อมโยงกลุ่ม กองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อให้เป็นเครือข่ายระดับตำบลและ อำเภอ

ขั้นตอนการระดมความคิดเห็น มีขั้นตอนในการระดมความคิดเห็นดังนี้

1. ประชุมชี้แจงโครงการ ให้กับส่วนราชการ ในอำเภอเมืองชัย ผู้นำชุมชนทั้ง 48 หมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 แห่ง สาธารณสุขอำเภอ เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย 7 แห่ง อาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อให้รับรู้และร่วมมือในการให้ข้อมูล และการดำเนินงานตามโครงการ ผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมประชุมรวมทั้งสิ้น 74 คน

2.การระดมความคิดเห็นจากระดับหมู่บ้าน โดย

- 1.) จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการหมู่บ้าน 35 หมู่บ้าน
- 2.) การสัมภาษณ์กรรมการกองทุน 125 แห่ง
- 3.) การสนทนากลุ่มกรรมการกองทุน 10 หมู่บ้าน กรรมการกองทุนระดับตำบล 4 กองทุน
- 4.) การสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มผู้ยากลำบาก 10 หมู่บ้าน

3. การระดมความคิดเห็นเวทีระดับตำบล ประกอบด้วย

1.) การสนทนากลุ่ม อบต. 5 แห่ง ผู้ร่วมสนทนาประกอบด้วย นายก อบต. ปลัด เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย และแผน การคลัง ฝ่ายการศึกษา พัฒนาชุมชน ประธานสภา ตัวแทนสอปต. รวม ผู้เข้าร่วมสนทนาจำนวน 54 คน

2.) จัดเวทีระดมความเห็นระดับระดับตำบล 5 ตำบล ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยตัวแทนจากทุกภาคส่วน ทั้งตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ ปราชญ์ ครู อสม.เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข ตัวแทนกลุ่มผู้ยากลำบาก รวมทั้งสิ้น 177 คน

4. จัดเวทีระดมความคิดเห็นระดับอำเภอ 2 ครั้งและประชาสัมพันธ์รับรางวัล 1 ครั้งได้แก่

1.) จัดเวทีระดมความเห็นเพื่อหารูปแบบบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการระดับอำเภอ ตำบล จำนวน 2 ครั้งแรกในวันที่ 7-8 สิงหาคม 2550 ประกอบด้วยผู้แทนที่ได้จากการคัดเลือกจากเวทีตำบล จำนวน 48 คน

2.) ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำร่างระเบียบข้อบังคับกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ในวันที่ 21-22 สิงหาคม 2550 ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วยตัวแทนจากเวทีระดับตำบล เป็นผู้ทำการคัดเลือกและแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงานยกร่าง ระเบียบกองทุนฯ มีจำนวน 14 คน

3.) ประชุมประชาสัมพันธ์รับรางวัลระเบียบกองทุนฯ ในวันที่ 21 กันยายน 2550 ณ ห้องประชุมอำเภอเมืองชัย ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ นายก อบต.ปลัดอบต. เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย 7 แห่ง กำนันทุกตำบล ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน ผู้แทนอาสาสมัครสาธารณสุข ทุกหมู่บ้าน ผู้แทนกองทุนในชุมชนทุกชุมชน รวมจำนวนทั้งสิ้น 170 คน

ผลการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และระดมความคิดเห็นจากกลุ่มต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลการสัมภาษณ์กลุ่ม เรื่องการจัดกองทุนเครือข่ายสวัสดิการชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มกรรมการกองทุน

ประเด็น

1. ความเข้าใจ ความหมายของสวัสดิการชุมชน
 - คือการช่วยเหลือผู้ทุกข์ยาก ผู้ยากจนในหมู่บ้าน คนชรา คนพิการ การช่วยเหลือเป็นเงินหรือสิ่งของ
2. ความเข้าใจ ความหมายของผู้ยากลำบากในชุมชน
 - คือผู้ยากจน ไม่มีคนเลี้ยงดู ไม่มีที่ดินไม่มีที่อยู่อาศัยที่ถาวร ไม่มีงานทำ ไม่มีรายได้ที่แน่นอน
3. ระบบสวัสดิการชุมชนในอดีต และปัจจุบัน
 - **อดีต** เป็นการช่วยเหลือในครอบครัว ช่วยเหลือของคนในชุมชน เพื่อนบ้านแบ่งข้าว อาหารให้ช่วยเหลือเมื่อยามเจ็บป่วย ช่วยเหลือเมื่อไม่มีที่อยู่อาศัย
 - **ปัจจุบัน** ยังมีการช่วยเหลือในลักษณะอดีตอยู่บ้าง แต่มีการช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากขึ้นในเรื่องเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คนพิการ ของ อบต. รายละ 200 บาท/เดือน มีกองทุนสวัสดิการด้านการศึกษาของหมู่บ้าน มีเงินกองทุน 54,000 บาท เพื่อเป็นการช่วยเหลือ เป็นการให้กู้ยืมเป็นทุนการศึกษาของบุตรหลานในหมู่บ้านที่ยากจน มีการจัดสวัสดิการจากเงินดอกเบี้ยของกองทุนเงินหมู่บ้าน (กองทุนเงินล้าน) ที่หักไว้ร้อยละ 10 ของดอกเบี้ยที่ได้ ประมาณปีละ 6,000 บาท โดยการจัดสวัสดิการในรูปแบบการให้เปล่า ปีละ 1 ครั้งจ่ายเป็นเงินทุนการศึกษา 500 บาท/คน ครอบครัวผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน 500 บาทและผู้สูงอายุในหมู่บ้านทุกคน ๆ ละ 100 บาท การช่วยเหลือของทางวัด (พระถาวร จิตตถาวโร) เป็นทุนการศึกษา
4. ระบบสวัสดิการที่คนในชุมชนมีความภูมิใจในปัจจุบันนี้คือ
 - การช่วยเหลือจากเงินกองทุนการศึกษาของหมู่บ้านและการนำเงินดอกเบี้ยกองทุนเงินหมู่บ้านมาจัดเป็นสวัสดิการ
5. สิ่งที่ต้องการให้เกิดสวัสดิการชุมชน แต่ไม่สามารถทำได้หรือไม่ได้ทำ คือเรื่องอะไร
 - การช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพคนผู้สูงอายุ คนชรา คนพิการ อยากให้เพิ่มมากกว่าทุกวันนี้ (ปัจจุบันได้คนละ 200 บาท) และอยากให้ทุกคน
 - กองทุนสุขภาพระดับตำบล โดยการบริหารหรือดำเนินงานโดยชุมชนเองในรูปแบบคณะกรรมการ
6. กองทุนในชุมชนกับสวัสดิการที่ต้องการให้เกิดสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน
 - สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ ถ้ามีเงินทุนพอเพียงต่อการจัดสวัสดิการ
7. ข้อจำกัดของกองทุนกับระบบสวัสดิการชุมชนในปัจจุบันคือ มีเงินกองทุนที่ไม่มากพอที่จะจัดสวัสดิการให้กับกลุ่มเป้าหมาย

8. ผู้มีปัญหาความยากลำบากในชุมชน และระบบการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเองในชุมชนควรมีดังนี้
- ในหมู่บ้านไม่ค่อยมีผู้ที่ปัญหาความยากลำบาก จะมีเป็นจำนวนน้อย และมีการรับรู้ในเรื่องการจัดสวัสดิการของหมู่บ้าน
 - มีระบบการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเองในหมู่บ้าน ในเรื่องการศึกษา โดยการจัดตั้งกองทุนการศึกษา
 - มีหน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือในการจัดสวัสดิการ ในเรื่องการสงเคราะห์เป็นเบี้ยยังชีพคนชรา และคนพิการ ซึ่งยังไม่มีความพอเพียงและยังไม่เหมาะสม

9. ภาพฝันอนาคตความต้องการของชุมชน คือ

- 9.1 อยากให้มีระบบสวัสดิการกันเองในชุมชนรวมทั้งการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ยากลำบาก
- 9.2 อยากให้มีการจัดสวัสดิการสังคมด้านการศึกษาบุตร จัดตั้งเป็นกองทุนระดับตำบล
- 9.3 ต้องการให้ อบต.จัดสวัสดิการสังคม ในเรื่องเบี้ยยังชีพคนชรา คนชราให้ครบทุกคนและเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพต่อเดือนให้มากขึ้นกว่าทุกวันนี้

10. หากมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนขึ้นที่ต้องการทำ คืออยากให้มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสุขภาพระดับตำบล ให้การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในลักษณะให้เปล่า ให้การกู้ยืมเป็นทุนการศึกษาบุตร โดยไม่มีดอกเบี้ย การดำเนินการให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการ

11. หากจะมีการสร้างเครือข่ายกองทุนระบบสวัสดิการชุมชนเป็นระดับตำบลหรืออำเภอเห็นว่าควรให้เป็น
- 11.1 เงินเบี้ยยังชีพคนชรา ผู้พิการ ทุนการศึกษานูต
 - 11.2 สร้างรายได้ในการครองชีพให้กับผู้ยากลำบาก คนชรา คนพิการ ผู้ทุกข์ยาก
 - 11.3 สร้างบ้านให้ผู้ทุกข์ยากไม่มีบ้านที่ถาวรอยู่อาศัย
 - 11.4 ช่วยเหลือเงินทุนประกอบอาชีพ ผู้ยากลำบาก คนชรา คนพิการ ผู้ทุกข์ยากไม่มีรายได้ในการครองชีพ

12. หากมีการจัดตั้งเครือข่ายกองทุนระบบสวัสดิการชุมชนเป็นระดับตำบลหรืออำเภอ ยินดีร่วมดำเนินการ และจะสนับสนุนเป็นเงินทุน โดยสนับสนุนเป็นวันละบาทหรือเดือนละบาทก็ได้

3.2 สรุปผลความเห็นจากการจัดเวทีระดมความเห็นจากทุกระดับ สรุปได้ดังนี้

3.2.1 รูปแบบการจัดตั้งกองทุน

มีข้อเสนอให้มีเครือข่ายกองทุนเป็น 2 ระดับ คือระดับตำบล และระดับอำเภอ ดังสรุปได้ดังนี้

ระดับตำบล	ระดับอำเภอ
ที่ตั้ง ควรเป็นที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล	ที่ตั้ง ที่ทำการอำเภอ
องค์ประกอบคณะทำงาน มาจาก 6 ส่วน 1.) องค์การบริหารส่วนตำบล 2.) หน่วยงานราชการในระดับตำบลได้แก่ สถานีอนามัย โรงเรียน 3.) ตัวแทนจากผู้นำชุมชน(กำนันผู้ใหญ่บ้าน)ทุกหมู่บ้าน 4.) ตัวแทนคณะกรรมการกองทุนจากชุมชน 5.) ประชาชนทั่วไป 6.) องค์กรภาคเอกชน	องค์ประกอบคณะทำงาน มาจาก 5 ส่วน คือ 1.) นายอำเภอเป็นประธานที่ปรึกษา 2.) ส่วนราชการระดับจังหวัดและอำเภอ เป็นที่ปรึกษา 3.) ประธานกองทุนได้มาจากการคัดเลือกของตัวแทนระดับตำบล 4.) ตัวแทนส่วนราชการในพื้นที่เป็นคณะกรรมการเช่นครู สาธารณสุข 5.) ตัวแทนจากกองทุนระดับตำบลเป็นกรรมการร่วมโดยคัดเลือกเข้ามา
แหล่งทุนดำเนินการจัดตั้งกองทุน 1.) การระดมทุนหรือสมทบจากประชาชนที่เป็นสมาชิกรายปี เช่นครัวเรือนละ วันละ 1-2 บาท หรือปีละ 360 บาท 2.) การสมทบจากกองทุนต่างๆในชุมชน ทุกปีเช่นปีละ 1-5 % ของกำไร 3.) การอุดหนุนงบประมาณสมทบจาก อบต. ทุกปีๆละ 1-2 แสนบาท 4.) การอุดหนุนงบประมาณสมทบจาก หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหรือประเภทหรือวัตถุประสงค์ที่จัดตั้งกองทุน เช่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาธารณสุขจังหวัด อบจ. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เกษตรจังหวัด ศึกษา 5.) การบริจาค องค์กรภาคเอกชน มูลนิธิต่างๆ คหบดี	แหล่งทุนดำเนินการจัดตั้งกองทุน 1.)การระดมทุนหรือสมทบจากประชาชนที่เป็นสมาชิกรายปี 2.) การสมทบจากกองทุนต่างๆในชุมชน ทุกปี 3.)การอุดหนุนงบประมาณสมทบจาก อบต. 4.)การอุดหนุนงบประมาณสมทบจาก หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหรือประเภทหรือวัตถุประสงค์ที่จัดตั้งกองทุน เช่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สาธารณสุขจังหวัด อบจ. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เกษตรจังหวัด ศึกษา 5.)การบริจาค รวมทั้งผ่านมูลนิธิต่างๆ และ คหบดีผู้ใจบุญ

ระดับตำบล	ระดับอำเภอ
รูปแบบการดำเนินงาน 1.) เป็นลักษณะกองทุนไม่แสวงกำไร ไม่มีการกู้ยืม แต่มีการสมทบ หาดเงินเข้ากองทุนทุกปี 2.) ค่าใช้จ่ายจ่ายตามเงื่อนไขและข้อกำหนดกติกาของสวัสดิการที่เน้น ความเป็นศักดิ์ศรีของมนุษย์ 3.) จัดการบริหารจัดการให้กับกรรมการดำเนินงาน 4.) การกำหนดประเด็นหรือกองทุนสวัสดิการให้เกิดความต้องการของคนในพื้นที่เห็นพ้องต้องกัน และตามสภาพปัญหาของแต่ละตำบล	รูปแบบการดำเนินงาน 1.) เป็นลักษณะกองทุนไม่แสวงกำไร ไม่มีการกู้ยืม แต่มีการสมทบ หาดเงินเข้ากองทุนทุกปี ค่าใช้จ่ายจ่ายตามเงื่อนไขและข้อกำหนดกติกาของสวัสดิการที่เน้น ความเป็นศักดิ์ศรีของมนุษย์ 2.) จัดการบริหารจัดการให้กับกรรมการดำเนินงาน 3.) การกำหนดประเด็นหรือกองทุน ได้มาจากข้อตกลงของระดับตำบลและระดับอำเภอ กำหนดร่วมกัน

3.2.3 กำหนดวัตถุประสงค์หรือประเภทกองทุนสวัสดิการที่ต้องการให้มีในระดับตำบลและอำเภอ

ความต้องการการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการของแต่ละตำบล ให้คะแนนความสำคัญแตกต่างกันตามสภาพปัญหาและความจำเป็น ที่สำคัญได้แก่

- 1.กองทุนสวัสดิการช่วยเหลือผู้ยากลำบากกลุ่มเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ยากจน
- 2.กองทุนเพื่อการศึกษา ได้แก่ เรียนดีแต่ยากจน รางวัลเรียนดี ส่งเรียน พยาบาล สาธารณสุข ครู วัสดุอุปกรณ์การศึกษา
- 3.กองทุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
- 4.กองทุนพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม สังคมดี ส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรม
- 5.กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์
- 6.กองทุนส่งเสริมอาชีพ
- 7.กองทุนสุขภาพ

รูปแบบการเชื่อมโยง การเชื่อมโยงจะเชื่อมโยงจากกลุ่มองค์กร กองทุนสวัสดิการต่างๆที่มีอยู่ในชุมชนทุกชุมชน รวมทั้งที่มีอยู่ในระดับตำบลและอำเภอ ระบบสวัสดิการที่มีอยู่เดิมของหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกันจัดสวัสดิการเป็นลักษณะกองทุนร่วมเป็นเครือข่ายระดับอำเภอ มีการบริหารจัดการโดยทุกภาคส่วน

ซึ่งได้มีการลงคะแนนเพื่อลำดับความสำคัญตามความต้องการ รายละเอียดดังในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงผลการลงคะแนนความต้องการการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการในระดับตำบล/อำเภอ

ประเภทความต้องการ	ผลการลงคะแนนความต้องการแต่ละตำบล					รวม
	โคก สะอาด	ลำชี	เหล่า กลาง	หนองชัย พัฒนา	โนน ศิลาเลิง	
1.กองทุนสวัสดิการช่วยเหลือผู้ยากลำบาก กลุ่มเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ยากจน	-	32	17	24	13	86
2.กองทุนเพื่อการศึกษา ได้แก่ เรียนดีแต่ ยากจน รางวัลเรียนดี ทุนแพทย์ พยาบาล สาธารณสุข วัสดุอุปกรณ์การศึกษา	8	15	23	26	8	80
3.กองทุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ	6	18	25	13	10	72
4.กองทุนพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม สังคม ดีส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรม	-	-	10	20	12	42
5.กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์	4	10	19	7		40
6.กองทุนส่งเสริมอาชีพ	8	-	12	18	-	38
7.กองทุนพัฒนาสุขภาพ	9		5	6	15	35
8.กองทุนเพื่อคุณภาพชีวิต		29	-	-	-	29
9.กองทุนพัฒนาเกษตรกร พันธุ์ข้าว พันธุ์ สัตว์	-	-	14	-	8	22
10.กองทุนพัฒนาและส่งเสริมกีฬาเยาวชน	-	-	5	14	-	19
11.กองทุนปฎิอินทรีย์และเคมี	-	6	-	6	-	12
12.กองทุนเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	-	3	-	-	9	12
13.กองทุนพัฒนาอาสาสมัคร	-	-	-	-	11	11
14.กองทุนขยะ	11	-	-	-	-	11
15.กองทุนส่งเสริมการเรียนรู้สมุนไพรใน ชุมชน	-	-	10	-	-	10
16.กองทุนประกันราคาสินค้าเกษตร-สัตว์ เลี้ยง	-	-	-	-	8	8
17.ศูนย์เรียนรู้พัฒนาคุณภาพชีวิต	6	-	-	-	-	6

3.2.4 รูปแบบกองทุนบูรณาการเครือข่ายสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอ

จากการยกร่างระเบียบข้อบังคับฯ กองทุนบูรณาการเครือข่ายสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอ ได้เสนอรูปแบบการดำเนินงานดังนี้

1. ชื่อกองทุน “กองทุนบูรณาการเครือข่ายสวัสดิการชุมชน อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์”
2. วัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุน

2.1 เพื่อการพัฒนาคนในชุมชนให้เกิดความรัก ความสามัคคี และมีความรับผิดชอบช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน

2.2 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการและภาคเอกชน ในการจัดสวัสดิการของคนชุมชนให้ครอบคลุมในทุกเรื่องทั้งอำเภอ ด้านการเกิด ผู้สูงอายุ เจ็บป่วย การดูแลสุขภาพอนามัย ผู้พิการ ตาย การศึกษา สังคมวัฒนธรรมที่ดีงาม การพัฒนาอาชีพ สิ่งแวดล้อม และอื่นๆตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

2.3 เพื่อส่งเสริมให้มีสวัสดิการชุมชนในการดูแล และจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มผู้ยากลำบากในพื้นที่ของอำเภอเมืองชัย เพื่อถวายเป็นราชกุศล 80 พระบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

3. สมาชิกกองทุน ประกอบด้วย สมาชิกมี 2 ประเภท

- (1) สมาชิกสามัญ หมายถึงสมาชิกผู้มีรายชื่อในครัวเรือนที่มีภูมิลำเนาอยู่อำเภอเมืองชัย
- (2) สมาชิกสมทบ ประกอบด้วย 3 กลุ่ม

2.1 กลุ่มบุคคลทั่วไป หมายถึง ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง รัฐวิสาหกิจ ที่มาปฏิบัติงานในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชัย

2.2 กลุ่มกองทุนต่างๆในชุมชน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองชัย

2.3 กลุ่มผู้ทรงวุฒิ ซึ่งเป็นผู้ที่คณะกรรมการเชิญเป็นสมาชิก

4. ประเภทของสวัสดิการ

4.1 สวัสดิการที่สมาชิกพึงมีสิทธิได้รับ มี 9 ประเภท ดังต่อไปนี้

- (1) สวัสดิการการเกิด
- (2) สวัสดิการผู้สูงอายุ
- (3) สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลและการดูแลสุขภาพ
- (4) สวัสดิการเมื่อเสียชีวิต
- (5) สวัสดิการด้านการศึกษาและการเรียนรู้
- (6) สวัสดิการด้านส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม สังคมดี คุณธรรมจริยธรรม
- (7) สวัสดิการกองทุนพัฒนาส่งเสริมอาชีพ

(8) สวัสดิการกองทุนด้านสิ่งแวดล้อม

(9) สวัสดิการให้กับผู้ยากลำบากทั้งเป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิก

มี 6 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

- (1) กลุ่มเด็กที่ครอบครัวยากจน ไร้ที่พึ่ง ถูกทอดทิ้ง
- (2) กลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ ยากไร้ และขาดคนดูแล
- (3) กลุ่มผู้พิการที่มีความยากลำบาก
- (4) กลุ่มผู้ยากไร้ ไม่มีที่ทำกิน ไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีอาชีพที่เป็นหลักแหล่ง
- (5) กลุ่ม ผู้ประสบภัยพิบัติ ว่างงาน อุทกภัย อัคคีภัย
- (6) กลุ่มผู้ป่วยเอดส์ ผู้ป่วยเรื้อรังที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

5. โครงสร้างคณะกรรมการ ประกอบด้วย

5.1 คณะกรรมการที่ปรึกษา

6.2 คณะกรรมการระดับอำเภอและตำบล ที่ได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้แทนจากราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการกองทุนชุมชน ผู้นำชุมชน และประชาชน โดยแหล่งที่กองทุนระดับอำเภออยู่ที่ว่าการอำเภอ กองทุนเครือข่ายระดับตำบลตั้งอยู่ที่ อบต.

6. แหล่งทุนที่มาดำเนินการ ได้จาก

- (1) การสมทบจากสมาชิกสามัญทุกครัวเรือนในอำเภอมั่นชัย
- (2) จากการสมทบของสมาชิกประเภทสมทบ
- (3) การสมทบจากสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ
- (4) การสมทบจากกำไรของกองทุนต่างๆในชุมชน
- (5) เงินอุดหนุนจาก องค์การบริหารส่วนตำบล
- (6) เงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (7) เงินอุดหนุนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
- (8) การจัดผ้าป่าสามัคคีระดับอำเภอ

7การบริหารจัดการเงิน

แบ่งสัดส่วนรายจ่ายเงิน กับรายได้ประจำปี ดังนี้

- (1) ค่าตอบแทนคณะกรรมการบริหารประจำปี
- (2) ค่าใช้จ่ายดำเนินการวัสดุสำนักงาน
- (3) ค่าสวัสดิการแก่สมาชิก ใน 9 ประเภท
- (4) ค่าดูแลและจัดสวัสดิการแก่ผู้ยากลำบาก 5 กลุ่ม
- (5) เงินสำรองกองทุน

4. การพัฒนารูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับอำเภอ และจัดสวัสดิการสังคม สำหรับ กลุ่มผู้ยากลำบากในพื้นที่ของอำเภอ เพื่อถวายเป็นราชกุศล 80 พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จากการระดมความเห็นในเวทีระดับหมู่บ้าน ตำบล และระดับอำเภอเห็นควรให้มีการจัดตั้งกองทุนเครือข่ายสวัสดิการระดับอำเภอตำบล โดยกำหนดรูปแบบการดำเนินกิจกรรมจากการจัดเวทีประชุมการหารูปแบบการจัดตั้งกองทุนบูรณาการเครือข่ายสวัสดิการชุมชนอำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ 7-8 สิงหาคม 2550 ประกอบด้วยผู้แทนที่ได้จากการคัดเลือกจากเวทีตำบล จำนวน 48 คน จากนั้นที่ประชุมได้มอบหมายแต่งตั้งคณะจัดทำร่างระเบียบกองทุนฯ โดยมีนายบุญช่วย สาวิสิทธิ์ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 7 ต.ลำชี เป็นประธาน ได้ประชุมยกร่างระเบียบฯ 2 ครั้ง ครั้งแรกวันที่ 21-22 สิงหาคม 2550 ครั้งที่ 2 วันที่ 12 กันยายน 2550 และประชุมพิจารณารับรองร่างระเบียบการจัดตั้งกองทุนฯ เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2550 ได้เสนอรูปแบบการจัดตั้งกองทุน เป็นลักษณะพหุภาคี รูปแบบการจัดสวัสดิการตั้งแต่เกิดจนตาย โดยมีข้อสรุปดังนี้

1. ชื่อกองทุน “กองทุนบูรณาการเครือข่ายสวัสดิการชุมชน อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์”
2. วัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุน

2.1 เพื่อการพัฒนาคนในชุมชนให้เกิดความรัก ความสามัคคี และมีความรับผิดชอบช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน

2.2 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการและภาคเอกชน ในการจัดสวัสดิการของคนชุมชนให้ครอบคลุมในทุกเรื่องทั้งอำเภอ ด้านการเกิด ผู้สูงอายุ เจ็บป่วย การดูแลสุขภาพอนามัย ผู้พิการ ตาย การศึกษา สังคมวัฒนธรรมที่ดีงาม การพัฒนาอาชีพ สิ่งแวดล้อม และอื่นๆตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

2.3 เพื่อส่งเสริมให้มีสวัสดิการชุมชนในการดูแล และจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มผู้ยากลำบากในพื้นที่ของอำเภอเมืองชัย เพื่อถวายเป็นราชกุศล 80 พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

3.ที่ตั้ง ระดับตำบลอยู่ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับอำเภอ ที่ทำการอำเภอ

4.องค์ประกอบคณะทำงาน มีปลัดอาวุโสเป็นประธานกองทุน และ ประกอบด้วย

- ที่ปรึกษา
- ภาคราชการ
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ผู้นำชุมชน
- ผู้แทนกรรมการกองทุนระดับหมู่บ้าน ตำบลและอำเภอ
- ผู้แทนกลุ่มองค์กรต่าง เช่น สตรี ปราชญ์ชาวบ้าน อาสาสมัครต่างๆ

- ผู้แทนองค์กรภาคเอกชน
- ผู้แทนประชาชนทั่วไป

4. ประเภทสวัสดิการ มี 9 ประเภท ดังต่อไปนี้

- (1) สวัสดิการการเกิด
- (2) สวัสดิการผู้สูงอายุ
- (3) สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลและการดูแลสุขภาพ
- (4) สวัสดิการเมื่อเสียชีวิต
- (5) สวัสดิการด้านการศึกษาและการเรียนรู้
- (6) สวัสดิการด้านส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม สังคมดี คุณธรรมจริยธรรม
- (7) สวัสดิการกองทุนพัฒนาส่งเสริมอาชีพ
- (8) สวัสดิการกองทุนด้านสิ่งแวดล้อม
- (9) สวัสดิการให้กับผู้ยากลำบาก

5 รูปแบบการสวัสดิการ

1. การสวัสดิการด้านการเกิด เมื่อสตรี ซึ่งเป็นสมาชิกคลอดบุตรจะได้รับเงินค่าทำขวัญบุตรเป็นจำนวน 500 บาทต่อการคลอดบุตร 1 ครั้ง
2. การจ่ายเงินสวัสดิการแก่สมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุ เมื่อเป็นสมาชิก ครบ 5 ปี การจ่ายเงิน ได้บำนาญปีละ 1,000 บาท
3. สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลและการดูแลสุขภาพ
 - (1) ในกรณีการเจ็บป่วยเข้าอนรับการรักษาพยาบาลไม่ว่าของรัฐและเอกชนนอนเกิน 3 คืนขึ้นไป จึงจะจ่ายคืนละ 100. บาท แต่ไม่เกิน 1,000 บาท ต่อปี หากนอนไม่ถึง 3 คืนจะไม่จ่าย
 - (2) การตรวจสุขภาพและดูแลสุขภาพ สมาชิกจะได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีโดยการวัดความดันโลหิต ตรวจหาเบาหวาน มะเร็งปากมดลูก การดูแลภาวะโภชนาการ การแนะนำเยี่ยมบ้าน การดูแลสุขภาพที่บ้าน โดยอาสาสมัครสาธารณสุข บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมทั้งการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการตรวจสุขภาพและดูแลสุขภาพ
- 4.กรณีการเสียชีวิต สมาชิกตายหลังเป็นสมาชิกเกิน 90 วัน ได้รับค่าทำศพ 20,000 บาท
- 5.สวัสดิการด้านการศึกษาและการเรียนรู้ มีสวัสดิการดังนี้
 - (1) สอบชิงทุนการศึกษา
 - (2) ทุนยากจน / ประพัตติ
 - (3) ทุนเป็นผู้ที่มีความดีเด่นเชิงประจักษ์ในด้านต่าง ๆ เช่นดีเด่นทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ และอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการร่วมกันกำหนดในแต่ละปี
 - (4) ทุนอาหารกลางวันในเด็กประถมศึกษา
 - (5) ทุนจัดหาอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียน

- (6) กองทุนพัฒนาและส่งเสริมกีฬาเยาวชน
 - (7) กองทุนพัฒนาความรู้ทักษะอาสาสมัครด้านต่างๆ เช่น อสม. อพป.อพม.
 - (8) กองทุนส่งเสริมการเรียนรู้สมุนไพรรักษาโรคในชุมชน
 - (9) พัฒนาศูนย์เรียนรู้การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน
 - (10)ทุนสนับสนุนการเกิด ได้แก่ ทุนเรียนสาธิตสุข พยาบาล แพทย์ ครู พัฒนาชุมชน
- 6.การจัดสวัสดิการด้านส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม สังคมดี คุณธรรมจริยธรรม มีดังนี้
- (1) รางวัลกิจกรรมงานบุญประเพณี
 - (2) รางวัลบุคคลดีศรีเมืองชัย ประเภทต่างๆตามที่กรรมการกำหนด
 - (3) การอบรมเข้าค่ายคุณธรรมของเด็กและเยาวชน
7. การจัดสวัสดิการกองทุนพัฒนาส่งเสริมอาชีพ มีดังนี้
- (1) กองทุนพัฒนาเกษตรกร การจัดหาพันธุ์ข้าว พันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพดี
 - (2) กองทุนปุ๋ยอินทรีย์และเคมี
 - (3) กองทุนประกันราคาสินค้าเกษตร-เลี้ยงสัตว์
 - (4) ส่งเสริมการทำอาชีพกลุ่มต่างๆ
8. การจัดสวัสดิการกองทุนด้านสิ่งแวดล้อม มีดังนี้
- (1) กองทุนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ป่าไม้ น้ำ อากาศ แก้ไขปัญหามลพิษ
 - (2) กระบวนการเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน
9. สวัสดิการให้กับผู้ยากลำบากทั้งเป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิก มีดังนี้
- (1) เงินช่วยเหลือ
 - (2) สิ่งของช่วยเหลือทั้งการอุปโภค บริโภค
 - (3) การสร้างบ้าน ซ่อมแซม ปรับปรุงที่อยู่อาศัย
 - (4) การเสริมสร้างศักยภาพกลุ่มผู้ยากลำบากตามความสามารถเพื่อให้เกิดการพึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี
 - (5) การเรียนรู้ในการดำรงชีพและวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
10. การจัดสวัสดิการอื่นๆ รวมทั้งรูปแบบการจัดสวัสดิการ ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดตามความเหมาะสม

5. แหล่งทุนที่มาดำเนินการ ได้จากการระดมทุนจาก

- (1) การสมทบจากสมาชิกสามัญทุกครัวเรือนในอำเภอเมืองชัย ครัวเรือนละ 365 บาท ต่อปี
- (2) จากการสมทบของสมาชิกประเภทสมทบ คนละ 365 บาทต่อปี
- (3)การสมทบจากสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิคนละไม่ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อปี
- (4) การสมทบจากกำไรของกองทุนต่างๆในชุมชน 1%ของกำไร แต่ไม่ต่ำกว่า 500 บาท/ปี

- (5) เงินอุดหนุนจาก องค์การบริหารส่วนตำบลละ 200,000 บาทต่อปี
- (6) เงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (7) เงินอุดหนุนสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาฬสินธุ์
- (8) เงินอุดหนุนจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์
- (9) เงินอุดหนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ
- (10) เงินอุดหนุนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- (11) เงินอุดหนุนจากกระทรวงมหาดไทย
- (12) การบริจาคของภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป
- (13) การจัดผ้าป่าสามัคคีระดับอำเภอ

6.การบริหารจัดการเงิน

แบ่งสัดส่วนรายจ่ายเงิน กับรายได้ประจำปี ดังนี้

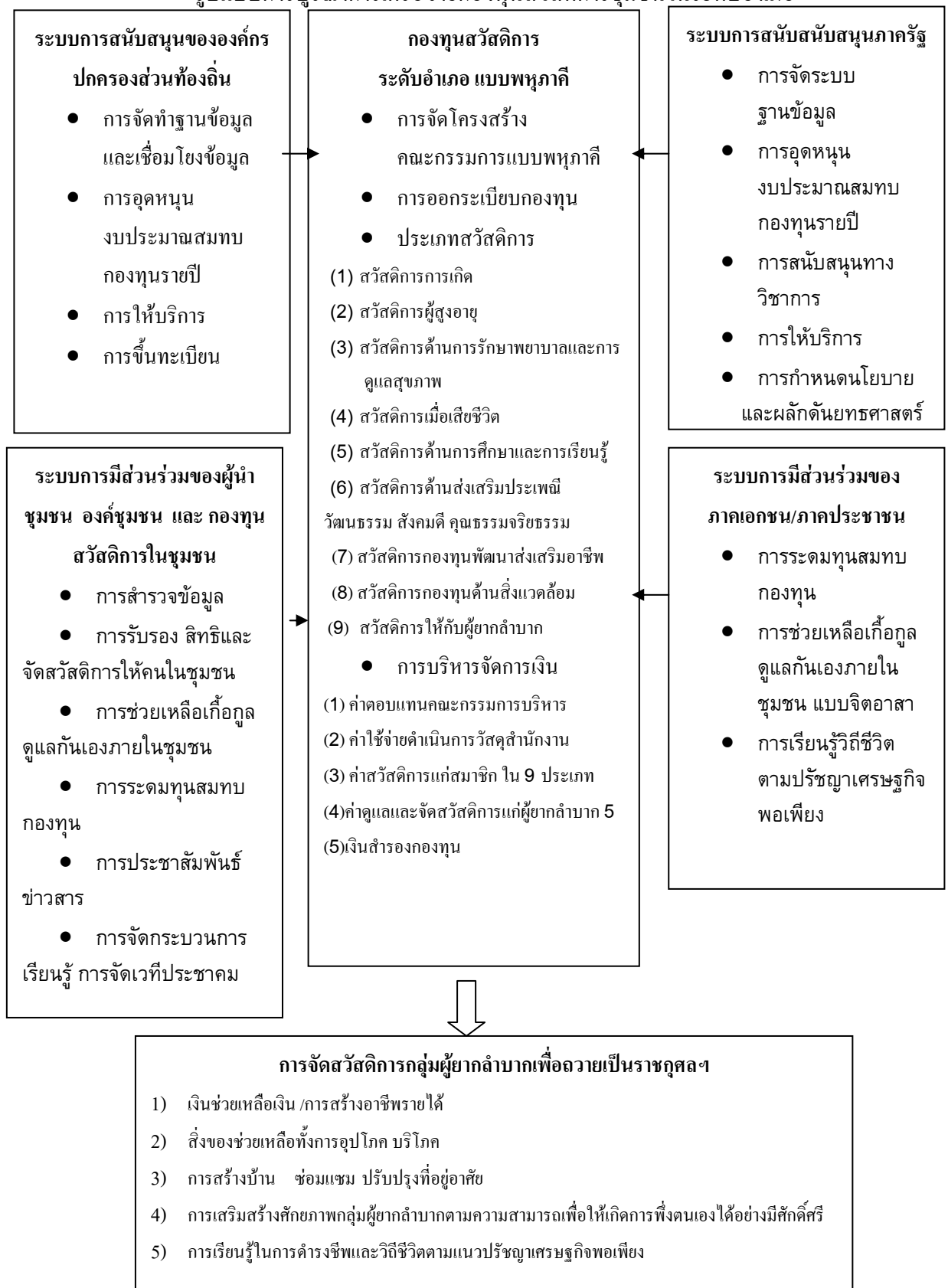
(1) ค่าตอบแทนคณะกรรมการบริหารประจำปี	ร้อยละ 2 ต่อปี
(2) ค่าใช้จ่ายดำเนินการวัสดุสำนักงาน	ร้อยละ 1 ต่อปี
(3) ค่าสวัสดิการแก่สมาชิก ใน 9 ประเภท	ร้อยละ 70 ต่อปี
(4) ค่าดูแลและจัดสวัสดิการแก่ผู้ยากลำบาก 5 กลุ่ม	ร้อยละ 17 ต่อปี
(5) เงินสำรองกองทุน	ร้อยละ 10 ต่อปี

เหตุผลประกอบการจัดตั้งเป็นกองทุนเครือข่ายระดับอำเภอ เนื่องจาก

- กองทุนระดับชุมชน ตำบล มีข้อจำกัด กำลังการจัดสวัสดิการ
- ข้อจำกัดระเบียบของ อบต. ในการอุดหนุนให้จะต้องตั้งเป็นกองทุนก่อน
- ข้อจำกัดกองทุนแต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์ต่างกัน และยังจำกัดเฉพาะที่เป็นสมาชิก
- กองทุนระดับอำเภอ ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมจะมีความสมดุลเชิงอำนาจถ่วงดุล น่าเชื่อถือ
- รองรับสวัสดิการอนาคต เป็นไปตามภารกิจภาครัฐแนวใหม่
- การเอื้อต่อการสนับสนุน การอุดหนุนงบประมาณ ของหน่วยงานต่างๆตามแผนกระจายอำนาจและระบบงบประมาณที่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนองบประมาณเองโดยผ่านกระบวนการแผนชุมชน ท้องถิ่นและแผนอำเภอ จึงเป็นโอกาสการพัฒนารูปแบบกองทุนสวัสดิการชุมชน

โดยรูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับอำเภอ สรุปรูปเป็น Model ดังปรากฏในภาพประกอบที่ 1

รูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับอำเภอ

รูปภาพประกอบที่ 4 รูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับอำเภอ